

REDACȚIA

Arad, Doak Perencs-utera nr. 10

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe o lună 2
Leii de Duminecă pe un
an 4 coroane.

Pentru România și străinătăți
pe un an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Perencs-utera nr. 10

INSERȚIILE

de un sir garantat: prima
ziă 14 bani; a doua zi 12
bani; a treia zi 10 bani
de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VII.

Număr de Duminecă

Nr. 46

Fruntașii români să ia aminte!

Cei din fruntea comitatului Aradului, șovinisti încarnați cum s'au apucat să facă earăși lucruri împotriva cărora trebuie să ne ridicăm cu toată puterea.

Eată de ce e vorba.

Se plănuiește o nouă împărțire a cercurilor electorale pentru congregație. S'au împărțit domniile așa fel cercurile, ca pe Români să-i scurteze, punând în satele românești un deputat pentru 1200-1400 voturi, iar în cele ungurești un deputat pentru 700-800 voturi.

Până la 13 Decembrie n. este însă vreme să facem apelată în contra acestei păcătoase uneltiri.

Fruntașii români de pe sate să eltească articolul XXI al legii dela 1886 și înarmați cu dreptul înscris în lege, să sară în apărarea satelor noastre.

Apelata, care e scutită de timbru, s-o trimiță vicispantului.

IROZII.

Istoria lui Irod o cunosc până și cei cari nu știu carte. Ei era sece, crudul, de sânge, voia capu Mântuitorului abia atunci născut. Și fiind-că nu l'a putut afla pe Christos, a pus de s'au tăiat mii de copii, lăsând mamele în jale.

Așa și Irozii țării Ungurești, kossuthiști, au vrut ca M. Sa să se supună dorințelor lor, să le dea armata împărătească pe mână. . . Cu alte cuvinte: cereau capu Maî-marelui Oștirilor, căci asta ar însemna dacă peste armată ar porunci Dieta din Budapesta, iar nu M. Sa.

Dar acest cap e mult prea înalt, de cât să-l ajungă șovinistii. M. Sa nu și-a dat puterea din mână.

Nu li-s'a dat capu.

Fiind-că ei cap vor, urmează deci cu lupta, până nu li-se va da capu cuiva. De câte-va zile se svonește, că s'ar mulțumi și cu capu întâiului sfetnic al M. Sale, alui Tisza.

Să părăsească adică Tisza puterea și să vină — altul.

Dar nu altul mai tare în jos, ci unul tare în sus: să silească pe M. Sa, până se va învoi ca în oștirea împărătească să se comande și vorbească ungurește.

Merge însă greu și asta, pentru-că așa se vede, M. Sa nu vrea să-și schimbe sfetnicul după a kossuthiștilor poftă, iar Tisza pare a fi hotărât să nu se lase, ci să-l zdrobească dinsul pe kossuthiști.

Și fiind-că mai zilele trecute s'a și năpusit asupra lor așa cum nici un sfetnic de până acum al M. Sale n'a făcut-o, kossuthiștii totuși, și-au tras ceamă, zicându-și că mai bine să se împace cu stăpânirea. Luni, în Dieta, Kossuth a și spus-o că el și alți mulți tovarăși, s'ar învoi la pace; cere însă capu nostru!

Cere anume, ca Tisza să se legăturască a maghiarisa mai cu putere, în-deosebi în școli să se învețe mai cu strănuicie limba ungurească!

Și, bine înțeles, Tisza n'a stat la îndoială, ci a făgăduit că da, se învoește să ne strângă în curele. La urma urmelor ce să-l și doară pe Tisza, când am fi strânși noi, naționalitățile?! . . . S'apoi se gândește că tot mai bine să dea capu altui, de cât pe al său.

Norocul nostru că Tisza n'a ajuns să încheie pace cu Kossuth, deoarece în adunarea de Marți ce au înțut, kossuthiștii s'au rupt în două: 27 deputați au stat pe lângă Kossuth, iar 27 împotriva împăciuirii ce era să se facă. Asta l'a silit pe Kossuth să spună îndată că nu mai vrea să stea în fruntea partidului, mulțumește de a fi president de care partidul nu ascultă. Iar acum se vorbește că se va mai face o încercare de a se împăca între dinșii kossuthiștii. Dacă nu, Kossuth face un nou partid, lăsându-i d'oparte pe cei cari vor cu ori-ce chip să urmeze lupta. Va să zică pe cei cari nu se mulțumesc cu capu nostru numai, ci vor și pe al lui Tisza, ba chiar și pe al M. Sale.

E aproape însă neîndotos, că Tisza va ști să-și apercă capu, după cum nici M. Sa nu se va lăsa ingenunchiat de Barabás și ceilalți nabădăoși. Hidra șovinistă trebuie însă mulțumită.

Irozii vor cap. . . Li-se va da deci, după toate semnele, capu nostru. Tisza, ca să-l molcomească întru cât-va pe kossuthiști, va face te miri ce lege, care să lovească în naționalități, să ajute maghiarizarea, dorința de capetenie a tuturor șovinistilor d'opotriva! . . . Iar M. Sa d'asement ce va putea să obiectioneze, când întâiul său sfetnic i-se va infălișa și-i va cere învoiala să facă legea cutare, mai ales că Tisza va spune ceea-ce e un adevăr: că întreaga nație (ungurească) dorește o asemenea lege! Toți frunțași politici maghiari se învoiesc adică să fim maghiariși cu foc și sabie. Și trecutul nu chiar îndepărtat ni-e dovadă, că de dragul nostru Viena nu se strică cu stăpânirea ungurească, ci învoiala se face pe capu nostru.

Și trist e că se fac asemenea învoieli fără ca măcar să avem prilej de a ne ridica bărbătește cuvântul, ș'anume acolo, unde se plămuesc legile: în Dieta țării, ca să știe și țeara întreagă și s'audă și luminatul împărat că nu ne învoim cu hidra șovinistă să fie molcomită cu capu nostru.

Iar la alegerile viitoare să vorbească nația românească întreagă. Lui Tisza să i-se spună, în cercul Ugrei: pot românesc dela Român de treabă nu mai capești dacă vrei să ne pui capu pe țipsi și să-l dai kossuthiștilor! Ci toată nația românească să stea ca un zid pe lângă frunțașii români, alegând câți mai mulți, ca față în față să stea în Dietă cu Irozii unguri și să le spună buchile cum nu-s obiectivii s'audă!

Russu Șirianu.

Deputații sași și partidul liberal. Intrarea în partidul liberal a deputaților sași nu este privită cu ochi buni de toți Sașii. Astfel „Kronstädter Zeitung“ publică o serie de trei articole, în care s'ocupă cu situația politică și concludă condamnând politica șovinistă ce au dus-o Sașii până-acum.

„Unica politică săsească onorifică și totodată mai ducătoare la scop — zice „K. Z.“ — este o politică națională conștientă, care dă patriei tot devotamentul ce-i compete, Regelui și legilor credința, dar care în același timp luptă deschis împotriva ori-cărei încercări a puterii și în contra șovinismului nefast care în loc a'a contribui la zidirea statului național maghiar va duce sigur la ruinarea iubitei noastre patrii“.

Impresia cea mai rea a făcut-o însă intrarea deputaților Sași în partidul liberal — în Austria. Aproape întreaga presă germană osândește pasul acesta politic al Sașilor.

„Grazer Tageblatt“ de ex. zice: „Ca Sașii din Ardeal cu toate amarele decepții din trecut tot mai au încredere în partidul guvernamental, așa este ce noi nu putem înțelege“.

Esposiția de galițe din Arad.

Poporul nostru atât de blând și muncitor având însușiri și aplicări pentru tot ce e bun și nobil, stă față de popoarele conlocuitoare pe o treaptă financiară destul de inferioară. Dările multe și mari îi storc și cei din urmă creștari, ce îi strânge bietul cu mult chin și vai, de unde să trăiască apoi el cu nevasta și copilașii lui? Este silit să alerge cu căciula în mână să cerșească mila celui ce îl despoate fără milă, să împrumute bani puțin pe camătă multă. Se svârcole în sus și în jos, în dreapta și în stânga, lucră neconținut numai să câștige mai mult, ca să i-se ajungă și pe un codru de pâne. Însă ori-ce svircoliri, ori-ce trudă întrebuintată, fără minte și fără a ști unde? cum? și ce? este înzădar!

În patrie numai de câți-va ani se pune grijă mai mare pe economie, desvoltându-o într-o direcțiune rațională, într-o direcțiune, care duce la îmbunătățirea materială a cetățenilor, de care toți fără deosebire, dar mai ales noi avem lipsă. Vedem în cele mai multe comune asocieri agronomice, asocieri pentru îmbunătățirea vitelor și a galițelor (hoarelor), cari toate înțesc la rădicarea materială a economilor. Durere însă, că noi românii din ținuturile acestea nu prea avem asocieri de soiul acesta.

Ar fi prea greu pentru mine, dar de presinte nici nu voesc să scrutez cauzele și pedicele, cari nu lasă a se desvolta în sinul poporului nostru astfel de societăți. Voesc numai să atrag atențiunea economilor și mai vartos a preuteselor și a învățătorilor noastre asupra unui caz, ce parte m'a înveselit parte (ca român) m'a întristat. La 29 Noemvrie s'a deschis aici în Arad esposiția de galiță arangiată de societăți maghiare. La deschiderea ei au luat parte toate notabilitățile din Arad. Curioși și noi, cei dela institutul pedagogico-teologic, să vedem unde a ajuns știința și munca cu îmbunătățirea galițelor, am cercetat în corpore esposiția. N'am fost așteptați la o esposiție așa frumoasă și

bogată, știind că cu îmbunătățirea galițelor nu de mult se ocupă Ungaria. Între espositori am remarcat persoane înalte, ca și contesa Teleki, contesa G. Lónyay, apoi doamna Purgly, Fribeisz (Curtici) Pisny (Bătașia). Nistor Tripaș (român din Gurahonț), dintre societăți materie mai frumoasă a prezentat societatea economilor din Pecica.

Îți saltă inima văzând diferite soiuri de galițe puse privirilor publicului.

Vezi găini orpinghton langsham (negre și albe), curce cu colorarea de bronz, găști de Emden și africane, rațe de Peking, diferite soiuri de porumbi. Într'un colț al esposiției sunt așezate aparatele de ciocire și creștere artificială.

N'am putut ascunde mirarea înaintea lincilor cu cari am vizitat esposițiunea, când am văzut rațele de Peking ale contesei Teleki și mai vartos atunci, când mi-s'aspus, că ea însăși se ocupă foarte mult cu prăsirea lor. Tot așa nici năcazul văzând că afară de bravul Tripaș, toți espositorii sunt străini.

Esposițiile de galițe până-acum erau numai sport, azi însă înțesc la îmbunătățirea soiurilor indigene. Poporul maghiar și-a ajuns încâtva scopul și cum să nu, când în fruntea lor stă o contesă Teleki și Lónyay, cărora nu li-e rușine să se ocupe cu bagatele de galițe.

Unde suntem însă noi?! În privința asta noi suntem rămași. Galițele româncei sunt tot cele bătrâne, cu'n corp mic, pene rele încât i-e mai mare scârba să te uiți la ele. Unde stăm noi cu soiurile noastre față de soiurile langshan ori plymouth, cari cântăresc 3—4 kgr., ori găștele noastre față de cele de Emden de 5—6 kgr. Cu prețul stăm și mai trist. Economul nostru soiurile lui nu le poate valida cu profit, până ce soiurile nobilitate trec cu 30—40% mai scump decât cele comune.

Toate soiurile acestea sunt deja introduse în patrie, numai cerute și îngrijite trebuie. Econoamele, preotesele și învățătorii, cari au prilej să se ocupe cu prăsirea galițelor, să ia exemplu dela contesele mai sus amintite, cărora nu le e deroagă prăsirea galițelor. Atunci, când bărbații se nisuesc a scoate în tot modul venit mai mult din pământ și vite, femeile, ca niște bune econoame, vor câștiga prin prăsirea galițelor de soiuri nobil atâta, ba și mai mult decât au lipsă pentru susținerea casei. Eu din parte-mi nu vîd rușine în aceea, că cine-va prin creșterea, nobilizarea și validitatea productului său își sporește starea sa materială, ci chiar fală-și face sieși, folos națiunii întregi! N'o s'alerge atunci, când soiurile nobile vor fi răspândite printre popor, nime cu căciula în mână după împrumuturi, ci-și va acoperi lipsele casnice din venitul productului său, din prăsirea frumoaselor galițe.

Însă toate acestea nu le vom putea face în stările de azi, când cei-ce sunt chemați a lumina poporul stau indiferenți și fără frică de Dumnezeu se uită cum intră lupul cel de sânge setos în staulul lor.

In latură deci cu nepăsarea și mai vârtos preutesele și învățătorile îmbunătățindu-și galițele lor, să premeargă cu exemplu bun celorlalte econoame, făcând și ele un pas spre îmbunătățirea materială a românului.

Nicolae Mihulin.

Pentru restanțierii noștri.

Consiliul direcțional al ziarului „Tribuna Poporului“ a decis sistarea foii tuturor acelor abonați restanțieri, cari până în 5 Decembrie n. a. c. nu-și vor achita pe deplin datoria ce o au față de ziar. Aducem aceasta la cunoștința respectivilor restanțieri cu rugarea din partea noastră, ca pentru încunjurarea neplăcerilor să binevoiască a trimite numai de cât abonamentul restant.

Totodată consiliul direcțional a hotărât, ca espedarea ziarului să se facă de aci încolo numai pe lângă plățirea anticipativă a abonamentelor. După expirarea unui abonament se trimite încă 3 numeri din ziar respectivului abonent, ear apoi espedarea ziarului se sistează. Cine deci vrea să aibă foaia regulat, are să plătească abonamentul regulat înainte, căci noi toate plățile trebuie să le facem anticipativ și prin imprumuturi în contul abonamentelor se fac daune, pe cari trebuie să o resimtă în prima linie însuși chipul de a fi redactat al ziarului și prin urmare paguba se restrânge asupra publicului cetitor.

Adm. ziarului „Trib. Poporului.“

Reuniunea română de muzică și cântări în Arad.

Domnii, cari doresc a se înscrie membri la reuniunea română de muzică și cântări din Arad, să binevoiască a se prezenta Duminecă în 23 Noembrie (6 Decembrie) a. c. la orele 11 a. m. în sala de învățământ a școlii populare de fetițe de lângă biserică catedrală. Se vor discuta și stabili statutele și se va alege comitetul provisor al reuniunii. Cu aceeași ocaziune se va face înscrierea în cartea membrilor.

Arad, 20 Noembrie v. 1903.

Vasilie Goldiș.

DIN DIETĂ.

De mai multe zile așa merge: părinții patriei nu mai lucrează nimic, ci caută „să fure vremea“, cum li-a spus-o primul ministru Tisza în ședința de Mercuri.

Astfel și Joi toată ședința s'a petrecut votări asupra a tot felul de propuneri. Regulamentul d'acum al Dietei dă adică dreptul fie-cărui deputat să facă mai multe propuneri, asupra a ce vrea. Astfel Luni Lengyel Zoltán a propus și a cerut votare nominală ca în procesul verbal al ședinței să nu se zică Noembrie ci Őszutó (Sfârșitul Toamnei), ear numele lui Lovászy să fie scris cu i la sfârșit și așa mai departe încă 17 propuneri, cari după regulamentul presidentului trebuie să le pună la votarea nominală dacă cer 20 deputați.

Și Joi tot așa s'a petrecut.

Mukics a venit cu 9 propuneri, așa că ear nu s'a putut discuta asupra proiectului de lege privitor la asentări.

Astăzi (Vineri) nu se va ține ședință pentru-că între Tisza și Kossuth-istii ear au început pertractările pentru

a-se face cumva pace. Guvernul să mai dea, opoziția să mai lase, ca astfel încetând obstrucția, Dieta să fie în stare a lucra, căci în 10 zile trebuie dat gata proiectul de lege privitor la asentări și la strângerea dărilor.

DIN ROMÂNIA

Constituirea Corpurilor Legiuitoare. In ziua de 17/30 Noembrie Camera și-a ales biuroul, după-cum urmează:

President: . . . M. Ferechide
Vicepresidenți: . . . Poenaru Bordea
Take Protopopescu
Stefan Sendrea
V. G. Morțun

Secretari: Vidrașcu, Simionescu, Rîmniceanu, Balănescu, Petrescu, Ștef. Ioan, Plesea, Rușovețeanu și Erm. Zaharia.

Chestori: Delimarcu, H. Rosetti, N. Moroianu și I. Popescu.

Ear Senatul și-a ales:

President: . . . P. S. Aurelian
Vicepresidenți: . . . C. Comănescu
Macri
Nicolaid
Poni

Secretari: Dr. Botez, Dr. Bucșănescu, Gr. Colunbeanu, Constantinescu-Rîmniceanu, Dragomir Dumitrescu, Al. Filipescu, Al. Iliescu și C. Poroineanu.

Chestori: colonel Bădulescu, Ghimpa, Pilat și Datculescu.

Monumentul independenței. „Monitorul Oficial“ publică următorul decret regal; Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate: Asupra raportului președintelui consiliului Nostru de miniștri sub No 1287; Văzind jurnalul consiliului de miniștri No. 1087 din 12 Noembrie 1903; Am decretat și decretăm; Art. I. Jurnalul menționat se aprobă de Noi.

Art II: Pentru punerea în executare a legii, promulgată la 6 Decembrie 1902, relativă la ridicarea în Capitală a unui Monument în amintirea războiului Independenței și în onoarea Armatei, — se institue un Comitet permanent compus din:

Alteța Sa Regală Principele Moștenitor al României Ferdinand, președinte;

D. Aurelian Petre S., fost președinte al consiliului de miniștri și actual președinte al Senatului;

D. Budișteanu Constantin, fost ministru de războiu, general de diviziune, comandant de corp de armată și actual senator;

D. Cantacuzino George Gr., fost președinte al consiliului de miniștri și actual senator;

D. Carp Petru P., fost președinte al consiliului de miniștri și actual deputat;

D. Haralambie Nicolae, fost locotenent domnesc și general de brigadă;

D. Manu George, fost președinte al consiliului de miniștri, fost general de brigadă, actual senator;

D. Pherekyde Mihail fost ministru și actual președinte al Adunării deputaților;

D. Rosetti Teodor, fost președinte al consiliului de miniștri, actual senator și

D. Sturdza Dimitrie A., președinte actual al consiliului de miniștri, și senator.

Art. III. Președintele consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Cat în Castelul Peleş, la 12 Noembrie 1903.

Președintele consiliului de miniștri,

D. Sturdza.

Din străinătate.

Rusia, Coreea și China în extremul Orient. Ziarul „Daily Mail“ i-se telegrafează din Tokio: Un ziar din Söul (Coreea) publică știrea, că între guvernul rus reprezentat de consulul Pablov și cel Corean s'a făcut o învoire privitor la chestia Manduriilor și Corei. Rusia acordează guvernului din Coreea un împrumut de 40,000 funți sterlingi spre construirea câtorva vapoare de războiu, afară de aceasta ridică o Academie militară în Coreea și trimite mai mulți profesori acolo. Consulul Pablov pune condiția, că aceste învoire să fie puse în viitoare cât de lute. Împăratul încă nu a decis.

Lui Times i-se scrie din Peking: Mai multe divizii de oștire rusească a circulat

prin provinciile de lângă râul Sian, sub pretextul, că ar voi să pună sfârșit tulburărilor și tâlhăriilor. Ținuta populației e liniștită, cu toate că mereu sosesc noul trupe rusești, cari se poartă foarte insuportabil față de ea.

Noul guvern italian Giolitti. Roma, 1 Decembrie. În ședința de astăzi a Camerei s'a prezentat noul guvern Giolitti. Primul ministru a ținut o vorbire de program lungă și interesantă, care a fost primită de Camera cu ovațiuni, până ce Senatul și-a păstrat neutralitatea.

Deputatul Sonino a zis, că noul guvern i-ar trebui cel puțin zece ani, spre a putea executa, ce a promis.

Prim ministrul Giolitti și a exprimat dorința, ca sănătatea fostului ministru președinte Zanardelli să se îmbunătățească cât mai curând. După aceasta a declarat, că se va ținea cu cea mai mare strictețe de politica internă a înaintașului său care a adus pacea socială în Italia, ajutând mai ales dezvoltarea clasei industriale și comerciale, cari sunt temelie țerei. A spus apoi, că a început negocierile cu Austro-Ungaria, Germania și Helveția în privința noilor tarife vamale, ear făcând aceasta, luat în vedere, ca mai ales exportul de cereale și produse brute să se desvolte în viitor mai bine, decât până acum. Cât despre afacerile căilor ferate, a zis că, dacă societățile particulare de tren nu vor fi corăspunzătoare, va lua statul administrarea acestor afaceri. După aceea vorbi despre însemnătatea comerțului provinciilor dela Sud.

„Interesul patriei cere“, zice el, „ca comerțul și mai ales exportul produselor dela Sud să ia mai mare avânt, căci Sudul Italiei e mai productiv“. Prezintă apoi petiția orașului Neapoli, care cere guvernului sprijinirea încât privește industria și comerțul, precum și a altor comune și provincii, cari toate cer micșorarea taxelor de comerț. „Inșă toate acestea“, zise Giolitti, „prezintă o bună manipulație financiară, care să aibă de grije, ca noile dări să se folosească spre lucruri bune precum: dezvoltarea instrucției publice, zidirea liniei ferate Turino — Veltiglimia precum și a mai multor căi ferate“. Giolitti mai declară, că va sista toate societățile anonime, care strică foarte mult publicului, precum și jocul la Bursă.

După-ce mai vorbește despre mai multe reforme sănătoase politice italiene, încheie: „Luând în vedere relațiunile amicale externe și avântul bun luat în lucrurile interne, mai ales în negoț și industrie, pot să zic, că starea Italiei este acum îmbucurătoare“.

Vorbirea prim ministrului a fost de rețete ori întreruptă de sgomotoasele ovațiuni. Camera a și început discuțiile privitoare la enunțările noului guvern. După vorbirile lui De Viti, De Marco și Luchini ședința s'a închis, ear proxima ședință se va ținea mâine.

Dela Români din America.

Fittsburgh Pa, 22 Nov. 1903.

St. Domnule!

Reuniunea Română „Vulturul“ a arangiat o mică petrecere pentru ziua de Sămbătă 8/21 Noembrie c. în Homestead, Pa.

Petrecerea s'a dat în beneficiul societății și din venitul căreia substrăgând toate cheltuelile, a rămas un beneficiu de 21 Dolar.

Cu multă bucurie vă scriu aceste rânduri fiind încă însufletit de entuziasmul și buna orânduială care a urmat în tot timpul petrecerii. Pe la 7 ore seara cete de români au început a intra în sala închiriată pentru această ocazie.

La 8 ore s'a început petrecerea cântându-se „Deșteaptă-te Române“ în cor. În câte-va cuvinte dl Ilie Martin a vorbit de însemnătatea zilei. Apoi s'a dansat mai multe dansuri românești. La 9 $\frac{1}{2}$ ore pentru surprinderea și bucuria generală, șapte tineri din Sighișoara, sub conducerea tinerului Ioan Bărbat au dansat Călușorul și Bătuta, dl V. Bozoșian în o vorbire scurtă dar entusiastă ne-a explicat originea acestor dansuri naționale, zicând între altele: „Călușorul și Bătuta ne-a rămas dela strămoșii noștri Români cari când au întemeiat Roma erau în lipsă de femei ca și noi azi în America. Fînd însă un joc frumos și de artă, s'a păstrat până în zilele noastre; ear noi suntem datorii a le lăsa urmașilor noștri“.

S'a mai dansat câte-va naționale ca la 10 $\frac{1}{2}$ ore la cererea tuturor călușor au apărut din nou, secerând alte aplauze. Câți-va englezi cari au luat parte la petrecerea noastră se uitau cu mirare și atențiune la aceea ce le vedea ochii.

Di Ioan Lazăr ne-a declamat „Român Verde“, doamnele Ana Bozoșian și Maria Bucur ne-a cântat „Mugur Mugurel“ și „Fă Marișo“. — D-na Ileana Cosma ne-a cântat cu o voce minunată „Mama lui Ștefan cel mare“. Au urmat o horă ca timpul fiind 11 $\frac{1}{2}$ ore, după legile țării pentru repausul Duminecal, am terminat plecând fie-care cu o suveniră plăcută și dorința de a ne mai revedea la asemenea petreceri. „Dela Vulturul“.

Un solgăbirău.

Boksán Szevér s'a avântat și el la treburile bisericești. Ici, între unguri e mare francmason, ear acasă între al noștri mare biserican.

A pățit-o însă și el. L'a ajuns adică soartea amicilor săi: a dlui redactor al „Controlei“ Valeriu Barcian și a dlui Emanuil Măglaș, cari atâta l'au tîmănit în organul lor. Judecătoria din Arad ieri a aflat pe Boksán Szevér vinovat pentru vătămarea de onoare săvîrșită contra dlui Roman Ciorogar printr'o epistolă adresată părintelui Vasilie Olariu și l'a osândit la amendă de 5 cor.

Suma nu impoartă, destul, că pe Boksán Szevér judecătoriile trebuie să-l înfrâne dela încălcarea ordinii sociale.

Ziarele maghiare din Arad, se înțelege, îl prezintă ca pe eroul partidei preacuviosului Augustin Hamsea și de ca și martirul „hazafisăgului“, pentru care zicea și eri Boksán Szevér la pertractare, că este prigunit de cătră vezi Doamne trădătorul de patrie Roman Ciorogariu.

Dar la pertractarea de eri a rămas temeinic infundat și cu „hazafisăgul“, ce pare că ziarelor ungurești nu li-s'a spus și adică: după-ce teribilul solgăbirău Boksán Szevér cu patos se bate pe piept că ce mare patriot e adică dînsu, Boksán Szevér și pentru „hazafisăg“ e persecutat de Ciorogar, avocatul d-lui Ciorogar îi cetește în fața judecătoriei un număr din „Controla“ în care adică dînsul Boksán Szevér cu iscălitura sa se bate pe piept, că ce mare Român este el și toată familia lui, ear Ciorogăreștii sunt maghiaroni, căci vezi Doamne, amicul lui Ciorogariu, dl secretar consistorial Vasilie Goldiș, a scris în ungurește o odă — ca student gimnazist și membru a societății de lectură dela gimnaziul din Arad.

Tablou! In »Controla« nu încap de cătră el să fi Român, ear înaintea judecătoriei nu încap să fi patriot.

La pertractarea de ieri s'a ridicat nițel perdeaua de pe acest patriotism bengalic. Unii domni cari au fost prezenți la ziua de ieri se vor fi luminat asupra patriotismului Bogsănian.

Altfel domnul Bogsán Szevér a mai scris și alta scrisoare vătămătoare despre dl Ciorogariu și procesul aceleia încă e în curgere.

In scurtă vreme se va finaliza și acela, și atunci vom servi cu ceva mai interesant, atât de interesant, încât cu pertractarea și motivele sentinței aceleia se vor ocupa cercurile competente juridice și legislative.

Și după-ce va fi încheiat dosarul ordinii legale, va mai urma ceva pentru dînsul Boksán Szevér, și adică chestiunea de cavalerism de care a făcut un us nepermis în ordinea socială și se va clarifica și corectitatea socială.

Apel către publicul Român.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la anul 1897 în Mediaș, a hotărât înființarea unui Muzeu istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania, și publicul român apăsându-se după merit însemnătatea acestei instituțiuni, a întâmpinat inițiativa Asociațiunii cu cea mai mare însuflețire.

Toate păturile societății românești s'au arătat pătrunse de convingerea, că prin înființarea așezământului proiectat de Asociațiune, generațiunea de astăzi își împlinește o sfântă datorie față cu acele figuri mărețe, căror avem să le mulțumim renașterea elementului nostru, și că s'ar face vinovată de ocară posterității, dacă nu i-ar transmite neștirbită moștenirea națională ce a găsit.

Acestei convingeri și însuflețiri poporului nostru pentru idealurile sale naționale, este a se mulțumi, că Asociațiunea deja astăzi, abia după 5—6 ani dela memorabila hotărâre din Mediaș, s'a și putut apuca de realizarea Muzeului nostru național.

Prin contribuiriile fondatorilor și altor donatori, prin loteria arangiată în acest scop, și în deosebi prin splendida donațiune de 24.000 coroane, cu care Ilustrul bărbat D-l Alexandru Mocsonyi, presidentul Asociațiunii, și D-l Zeno Mocsonyi de Foen, au inaugurat o nouă serie de contribuiri, fondul Muzeului a crescut la respectabila sumă de aproape 100.000 cor., și astfel Asociațiunea — după-ce s'a îngrijit cu toată precauțiunea de un plan cât se poate mai corespunzător, — a putut începe ridicarea falnicului palat, care va avea să adăpostească clendiile trecutului, produsele muncii și momentele caracteristice ale vieții naționale a poporului român din țeară, și are speranța că îl va putea preda destinațiunii sale încă în decursul anului 1904.

De oare-ce însă această Casă națională, acest falnic monument cultural trebuie creat — deși cu toată modestia ce caracterizează elementul nostru, dar totuși în condițiuni demne de importanța unui popor de 3 milioane și corespunzătoare scopului urmărit, — fondurile adunate până astăzi nu acoper încă toate speșele zidirei, și afară de aceea instalațiunile

interne ale așezământului proiectat încă vor reclama sume considerabile.

Din această cauză Comitetul central al Asociațiunii se vede îndemnat, a adresa un nou și calduros apel către publicul român, invitând pe toți câți se interesează de progresul cultural al poporului nostru, ca prin marimonioase contribuiri la fondul Casei naționale, să pună Asociațiunea în posibilitate de a termina acest important așezământ național în timp apropiat și în condițiuni pe deplin mulțumitoare.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu, la 29 Octombrie 1903.

Ioșif St. Șuluțu. Dr. Cornel Diaconovich.

Curs de muzică pentru dirigenții de coruri.

D-l I. Vidu din Lugoj, cu începere dela 15 Decemvrie 1903 st. v. până la 1 Februarie 1904 v. va ține un curs pentru dirigenții de coruri. Acei cari voiesc ca să urmeze la acest curs:

1. Au ca să se anunțe dlui Vidu cel mulți până în 10 Dec. a. c. st. v.

2. De odată cu anunțarea au ca să alătore și tacsă de instruire, carea e de 30 cor. (treizeci coroane pe întreg periodul).

3. Afară de orele din teorie, sunt deobligați a asista la probele de seara ale Reuniunii române de muzică din loc; — ear cu ocaziunea s'erbărilor de Crăciun, de Anul nou și Bobotează, — când funcționează corul complet al Reuniunii, — dintre cercetătorii cursului nici unul n'are permisiie a lipsi dela serviciile divine.

4. Pentru informațiuni mai detaliate a se adresa dlui I. Vidu învățător în Lugoj.

Pentru poporul român.

Educația poporului să fie ideea principală a unui naționalist Hekkel.

I.

Dela o vreme încoace observăm cu plăcere, că mai mulți tineri de mare valoare se dedică luminării poporului.

Și să nu uităm, că acești entusiaști sunt de regulă forțele cele mai puternice ale românismului.

Am scris deja despre „Universitatea Populară”, ca de factorul cel mai potrivit

pentru educarea poporului. — Și cu îndestulare ved, că ideea aceasta, a fost părintă cu însuflețire de iubii mei confrat în luptă, de entusiaști aceștia devotați.

Și fiind-că primul pas este făcut, acum pretindem ca să se înceapă în tot locul educațiunea corectă a poporului.

Destul a fost letargia culturală în care am zăcut. Până când cu nepăsarea?... O mișcare radicală ar ajuta mult culturii românești. Se pot convinge domni mari, al căror ideal este: traiul în liniște, viața fără de datoriță națională ear — că tinerii sunt gata de-a face tot ce este pentru binele românismului. Iată o armă: „Universitatea Populară”! Singură una, și poate învinge în toate luptele.

Dacă răsfoim statistica, vom observa cu întristare, că poporul nostru este în mare parte analfabet. De ce?

Nu sunt destule școale? Nu sunt instituțiuni culturale de-ajuns? Putem răspunde cu inimă curată că — nu!

Cine nu-mi crede, poștească, viziteze comitatele: Ugocea, Maramureș, Sălăgiu etc. și nu se va îndoi că am spus adevărul.

Aici apoi să simțește lipsa unei instituțiuni educatoare.

Mergem mai departe. Poporul este înclinat spre beție și spre tot felul de idei răcitate. Și aceasta o recunosc toți, cari cunosc poporul.

Mă rog, de un timp încoace zierele noastre își deschid rubrici, pentru descrierea mișcărilor socialiste. Aceasta până acum n'a fost!

Căci așa zicând, nainte cu șapte ani abia cunoșteam însăși ideea.

Și cum de s'a întâmplat, că azi mai tot poporul este infectat de aceste stricăciuni morale? Cum?

Răspundă acei domni, al căror ideal l-am amintit mai sus. Da! Dacă se pot face imputări, atunci aceștia sunt vinovați.

Poporul a fost lăsat pradă Ovreilor. Acum iată s'acumplea și încolțit și cu ajutorul jidovilor se va face și un arbore mare nu peste mult! N'a fost un amic, un spriginitor al iubitelui popor, ear acum toți își bat pieptul, că scopul lor a fost totdeauna „apărarea poporului” etc.

Universitatea Populară — cred — că ar umplea un gol mult simțit. Factorii de lipsă sunt tinerii!

În părțile Clujului s'a început lupta. Modestă — ce e drept — dar sănătoasă! Și se va continua grație entusiasmului.

Am avut o satisfacție deplină, văzând, că poporul nu respinge, ci ascultă povățuirile! Până acum așa ne-a fost greutatea cea mai mare: Instrăinarea poporului de învățați!

Dar văzând frumosul succes ce îl ajunge o ceată entusiasmata de tineri în privința educării poporului, acum suntem deplin convinși, că munca noastră va avea rezultat.

Să se înființeze Universitate Populară în toate părțile, învingând ori și ce greutăți. — Datorița noastră față de popor aceasta este!

Universitatea populară s'a început activitatea sa în Măciș, unde studentul I. U. Soricu — cunoscutu scriitor tiner — a vorbit țerani'or despre însemnătatea învățăturii arătând câte rele poate să sufere omul care nu știe carte. — S'a continuat apoi în Feleac — vecinul sat de trist renume — unde a disertat zelosul și simpaticul V. Munteanu student în drept, vorbind contra „alcoholismului”.

Următoarea prelegere se va ține în Apahida. Nu ne îndoim că autoritățile ne vor sta în ajutor, ca să combatem viciile, ce încep a prinde rădăcinii în popor.

Înainte deci! Cluj.

Alegere de medic în cercul Bradului.

Brad, Nov. 1903.

La 25 Noemvrie c. s'a făcut alegerea de medic în cercul Bradului cu sediul Brad.

Fie-mi permis a descrie aceasta alegere!

N'aș descrie-o, dacă n'ar însemna câte-va clipe de însuflețire națională în viața socială a zărăndenilor și dacă nu m'aș teme, că tăcerea peștelui față de tot ce se petrece în clasicul Zarand de odinioară, frații depărtați vor privi-o de somn de moarte, ce apasă prea mult asupra noastră.

Cercul sanitar Brad îl formează comunele: Brad, Valea-Brad Vaca, Țerețel, Criscior, Zdrapți, Mihăleni, Potrugani, Blășeni, Buceș, După-peatră și Sturiș. Se întinde pe teritoriul drept al Crișului-Alb dela muchea, unde culmea munților metalici transilvăneni se 'ntălesc cu cei ai Bihariei și Drocea-Highiș până sus la Vulcan, Găina și Dealul-Mugurului. Unele dintre comunele aparținătoare ca: Brad, Criscior, Blășeni, După-peatră sunt mai însemnate, ca multe comune mari de pe Alföld, atât în privința teritorială, cât și în cea numerică și a comorilor ascunse în munții lor și numai administrației, căreia puțin îi pasă de interesele vitale ale românului, este a se mulțumi, că comune, cari ar trebui să aibă înșile toți factorii necesari pentru prosperare, trebuie să alerge zile întregi până ajung la medic, pretură ori judecătorie cercuală. Peste 20.000 români neași locuiesc acest teritor, a căror viață și salute e scumpă pentru neamul nostru.

Medic cercual al acestei regiuni românești ce încă dela 1871, când Zarandul se poreclise „România mică” și n'fruntea sa se aflau fericiți Dr. Hodoș, Frâncu etc. până la 1903, a fost Dr. Ioan Rusu. Dar la 2 Aprile acest stâlp al societății noastre și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, lăsând prin testament — pregătit prin notarul public regesc în limba română — întreagă averea sa de peste 50.000 cor. pentru gimnaziul public român gr.-or. din Brad și Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român, arătându-ne și prin aceasta, că cultura națională e sanctuarul, pentru a cărui înflorire și mărire trebuie să jertfească tot românul adevărat.

Poesii populare.

— Culese de Mihail Eminescu. —

Pasere din Țiligrad
Du-te la mândra la gard
Și tu mândri așa-i spune
Să nu-și strice ochi-a plânge
Că eu la ea o ajunge
Când o face rugul pere
Și răchita vișinele
Și ruguțul pere moț
Atunci om fi amândoi.

Frunză verde de sulcină
Am rămas de tot străină
Voinicii s'o depărtat
Bărbatul mi-am îngropat
Ibovnicul m'o lăsat.
Zac cu fața la parete
Cu gura arsă de sete.
N'are cine să mă-adape
Să-mi pute mâna pe cap
Să mă 'ntrebe de ce zac
Că nu zac de nici un rău
Zac numai de dorul tău.

Cântă puțul cucului
Pe poalele nucului
Ș'asa cântă de frumos
De pică frunza pe jos.
Mai în jos la rădăcină
Cântă cuca cea bătrână
Ș'asa cântă de cu foc.
De stau apele pe loc.

Cântă cuculețule
Toate diminețile

Să-mi câștig paralele
Să le beau cu mândrele.

Cucul cântă, mierla zice
Nu-ți bea banii mei voinice
Că banii ți-or trebui
La vară când or cosi
Iarbă, otavă cu rouă
Și se rupe coasa n' două
Și ți-i lua alta nouă;
Și-i cosi în fin cu flori.
Și le-i da la căpriori.

Cucule, cucule
Vara vii, vara te duci
Mă mir iarna ce mănânci.
— De-aș mânca iarna pământ
Tot viu vara ca să cânt,
De-aș mânca frunză de fag
De-aș bea apă din sfirlag
Tot cânt codrului cu drag.

Cântă cucul dintre brazi
Albă-i puica la obraz
Cântă cucul în desis
Puica mea-i cu ochii nchiși.
Cântă cucul pe o cracă
Ca de nuntă mi-o îmbracă
Cântă cucu n' vîrf de nuc
Pe mândra la groap' o duc.

Spune-mi spune puu de cuc
Pe ce cale să apuc.
Pe cale pe sub pădure
Nu ne trebuie și țidule
La țidule-i îmbulzeală

Și la țidule ne 'ntreabă
De-un cal sur și-o iapă neagră
Cal sur n'am văz de când sint
Iapă neagră nici decăt.

Cucule de pe pădure
Dute la maica de-i spune
C'unde m'a dat nu mi-i bine
Patul mi-e de mărăcine
Și cuptorul de ciuline.
Și m'aș duce, zău m'aș duce
Da zău mi-i calea în cruce
Și nici n'o s'o pot străbate
De străinătate.
De voinici slăbuți
Și de tufele stufoase
De fete frumoase.

Leliță dela pripor
Ce-mi trimiți atâta dor
Trimite-mi mai puținel
Dar vin' dumneata cu el.

Bădișor depărțișor
Ce-mi trimiți atâta dor,
Pe părău și pe isvor,
Pe gurile tuturor?
Trimite-mi mai puținel
Dar vin' Dumneata cu el.

Vai bădiță dor ți-o fi!
N'am prin cine tănui,
Doar pe lună
Voie bună
Și pe stele

Multă jele
Și pe vânt
Câte-un cuvânt!

Câte flori pe Turda n' dus
Toate cu nana le-am pus
Câte-am pus până la amează-i
Alea toate prinseră-se
Câte d'amează în sară.
Alea toate se uscară.

Merșei sara pe uliță
Întâlni pe Nana n' vrăsnită
Sara bună nu-i dăduț
Mai mare amar făcuț.

Cine n'are dor pe vale
Nu ști luna când răsare
Și noaptea cău-i de mare;
Cine n'are dor pe luncă
Nu ști luna când se culcă
Și noaptea cău-i de lungă.

Mă duseși și eu la moară
Și 'ntâlni o fetișoară
Du costița gălbioară
Cu mijloc de trestioară
Rupe-i doamne, costița,
Cum mi-a rupt ea inima.
Din Murăș până la tău
Ard două lumini de său
Și n'are cine le stinge
Fără mândra mea când plânge.

Postul fusese deci ocupat de un bărbat vrednic, muncitor neobosit și însetat de a-și vedea neamul românesc înaintând, și dorința obștească era, și trebuia să fie ca și în viitor să fie așa; deoarece ce numai românul simte sinceră bucurie și durere de neamul său.

Se aflau însă și oameni îngrijați, că între împrejurări de obștească prigonire, când toți străinii și veneticii s'au conjurat contra noastră, fiindcă ținem la comorile strămoșești — limbă, lege și obiceiuri; — ear noi ne aflăm nu tocmai solidari, din contra urei și pismei — strămoșești slăbiciuni naționale! — chiar deși se va afla concurent demn de încrederea publică și din sângele nostru: totuși Iris îl va împedea să poată ajunge între candidați.

Dar minutul aduce ce nu aduce anul. Doritorii de a ocupa postul devenit vacant s'au arătat doi români: Dr. Tiberiu Tisu, medic stabilit deja în Brad, încă din Maiu a. c. și substitutul răposatului Rusu, de câte-va săptămâni și Dr. Tilea, medic practic în Viena.

Ambii și-au făcut reverințele la factorii decizători și ambilor s'a promis, că vor fi candidați. Ambii au cerut spriginul și dela reprezentanții alegători, cercetând reprezentanții pe la vetrele lor. Dar poporul zarandean — sincer în felul poporului — și-a descoperit dragostea de a avea medic pe Dr. T. Tisu, căci e zarandean, născut în Cebea și și-a făcut începutul educației sale în institutul gimnazial din Brad, zidit de obștea zarandeană pentru luminarea și înaintarea sa. Mai avea și speranța, că vor afla în el un medic brav și se simțeau moralicește îndatorati a sprigini pe un tânăr, care s'a ridicat din sinul lor, din țeran, la rangul de Dr. numai cu spriginul unei mame veduve și unui frate depărtat.

Dr. Tilea, încântat de un popor, care își iubește pe fiul său, a aflat cu cale a autoriza pe amicii săi de principiu, că dacă reușita nu-i va fi sigură, nici să nu-i înainteze petiția, ca nu cumva să deștepte zarvă între frați.

Așa s'a și urmat. Astfel Dr. T. Tisu a rămas singurul competent.

Protopretorul Krasznay Olivér l-a candidat; ear reprezentanții l-au aclamat cu însuflețire de medic al cercului Brad.

E de relevant, că deși a fost vorba numai de alegerea unui medic cercual, totuși s'au prezentat peste 300 alegători, chiar și din depărtări de peste 40 Km. Și toți s'au bătorește îmbrăcați și caii împănați cu frunza verde. Într-o alegător era protopretorul Zarandului Vasile Damian, profesor dela gimnasiu și fie-care preot, afară de doi — în fruntea reprezentanților din comuna sa. De față erau toți notarii, vice-notarii și primarii din 4 notariate, fără deosebire de națiune și confesiune. Am înțeles că abia au fost 2—3 comune, din care au lipsit cu cele sanitare; orî familiară. S'au aflat și astfel de comune ca Crisciorul, care deși e locuită de felurite naționalități și confesiuni, totuși s'au înțeles frățește și conform hotărârii luate, toți s'au prezentat la alegere și au rămas solidari

pentru Dr. Tisu, de ar fi fost ori-câți candidați. S'au aflat și astfel de oameni vrednici, cari înșiși au angajat, pe spesele lor proprii trăsuri pentru reprezentanți, numai să fie toți la postul lor.

Moment înălțator e acesta mai ales când să știe, că reprezentanții români au fost însuflețiti de cauza Dr-ului Tisu cu deosebire fiindcă el este un elev al gimnaziului din Brad — scump odor al neamului nostru — și prin aceasta au dorit să asigureze pe părinții, cari jertesc pentru educațiunea fiilor lor, că de câte ori aceștia vor fi înarmați cu armele științei și pregătiți conform legii — totdeauna vor fi spriginiți de poporul român.

Protopretorul a accentuat de repetate ori în decursul convenirei ținute după alegere, în fața reprezentanților, că se simte fericit, că prin alegerea unui medic brav a putut cauza bucurie poporului pentru a cărui salute e dator a lucra, și a promis că totdeauna, când se va alege vre-un ofician în cercul său, va considera pe cel mai demn, mai muncitor și mai devotat poporului, fără a face chestie de naționalitate.

Protopretorul a fost călduros aclamat din partea publicului român și asigurat de încrederea și stima generală, câtă vreme steaua lui conducătoare va fi iubirea de dreptate. Asemenea a fost aclamat și protopretorul Valer Candrea.

Finea convenirei a fost mișcătoare. A sosit mama și mătușa alesului doctor — 2 țerance din Tebea — Ne-am grupat cu toții în jurul lor și am format un tablou, în care fotografial din Brad a eternizat în chip artistic clipele de veselie și însuflețire s'erbătorească.

Rămâne acum ca doctorul de bună speranță să se dovedească demn de însuflețirea generală a zaradenilor și prin activitatea sa de o parte să contribuie la promovarea salutii publice, ear de alta parte să deștepte dorul de știință și învățatură în toți frații români din frumosul Zarand.

Fii vrednici ridicați din sinul poporului nostru, iubitori de școală și biserică, cultura și literatura română, vor însufleți neamul românesc să jertfească cu dragă inimă pentru școală și biserică, cultură și literatură română, cari asigură viața națiunii române.

D. P. Avel.

Zile de jale în Mercina.

Cu inima plină de durere vedem în ținuturile noastre, cum oamenii luminați se sting și pier, unul după altul.

În 24 l. c. dimineața în zori de zi, duios sunau clopotele, ear sunetele vibratoare duse de aripa vântului, străbăteau până în satele vecine, vestind moartea unui bărbat iubit, moartea bravului notar Petru Mioc din comuna Mercina.

E cu puțință? Se poate oare? întrebau surprinși dureros toți aceia, cari îl cunoscuseră vre-odată; ear

alții alergau să se convingă despre tristul adevăr. Ne întristăm când moare un bărbat lăsând după sine o viață plină de activitate, dar mai rău ne doare când gheșosul vînt al morții stinge viața aceluia, de care am legat atâtea speranțe.

Moare subit lovit de apoplexie în etatea de 53 ani.

A fost un om de model, datorințele de cetățean le-a împlinit tot de-una cu cea mai mare exactitate; ca oficiante a făcut mult bine poporului îmbunătățindu-i soarta, a făcut ordine în sat, în toate a fost drept, excepțiunii nu a făcut cu nime, prin severitatea lui nu s'a cruțat nici pe sine însuși, și rar se va mai găsi așa notar conștiințios. A fost în toată puterea cuvîntului român cu care ne putem fali; a dat mult pentru scopuri culturale, chiar cu 2 zile înaintea morții subscrie 10 fl. pentru »Masa studenților săraci din Brașov.« Viața și-a dedicat-o pentru creșterea nepoților de frate Valeria și Romul rămași orfanți încă de mic; mamei cărora el promise că le va fi un al doilea părinte iubitor, ușurând astfel mormântul muribundei.

Ospitalitatea lui va rămânea proverbială, cine a fost în casa lui cred că numai cu pietate și iubire își va a luce aminte de el. Și la gândul că nu mai există, trebuie să ne coborâm din sfera lumii ideale, la cruda realitate.

Pe un catafalc împodobit cu flori, între luminări arzânde, își doarme somnul vecinicii P. Mioc cel respectat de toți cari l-au cunoscut.

Immormântarea s'a făcut Joi la 10 ore a. m. Deși timpul era ploios, inteligența sosea din toate părțile, ear poporeni alergau cu toți la casa mortuară să-și ia încă odată adio dela acela care le-a făcut așa mult bine, și astfel să-și manifeste dragostea și recunoștința însoțindu-l spre lăcașul de unde nu se mai întoarce.

Ceremoniile funebrele le-a ținut dl protopop A. Popovici (Oravița) asistat de preoții următori: N. Mioc (Varadia) I. Tămășel, N. Balmez, (Vrani) Panciovan sen., C. Panciovan, (Iertof) Popoviciu, (din loc) Măran, șcl. apoi învățatori Poienariu, Orza.

Între sunetele șgomotoase a clopotelor și cântările puternice și jalnice ale corului gr.-or din Varadia și două din loc, convoiul se puse în mișcare spre biserică. După cosciugul încărcat

de coroane — dintre care remarcăm una dela jalnica familie ear alta dela flori naturale, garoafe și în semn de stimă dela notarii cercului Jam — pășia mama încercată în suferință, depărtată, care nici la bătărețele ei nu fusese scutită de aceasta lovitură slăbitoare; apoi nepoți Valeria și Romul coplesți de durere pentru bunul protector, fratele decedatului, Vidu cu soția Maria și Niță, sora Ana, rudeniile, cunoscuții și protopretore Corcan cu soția, inteligența din Oravița, Varadia, Vrani, Iertof, Vrăniș, Berliște, Ciuchici, Iliada, Jam, Răcașdia, Ciclova al căror număr ar lua prea mult loc.

În biserică a ținut dl protopop Popovici o vorbire sublimă, înalte toare care ar fi făcut cinste ori-cărui orator; care a și stors lacrimi din ochii celor prezenți, de care îmi pare rău că nu o pot da în întregime. Am plecat apoi spre cimiteriu. Încă câteva minute și pământul își va lua îndărăpt ce a fost a lui. »Amară e moartea!« a zis înțeleptul Sirah, dar eu cred că îi mai amară suferința pentru cei rămași îndărăpt.

Ceremoniile se gătaseră, țeranii închideau cripta ear corurile intonau jalnic »In veci pomenirea lui!« cari cântare dusă de valurile aerului se resfrânge în cercuri tot mai largi până în dealurile Văradiei unde nu se mai auzia decât un ecou lin.

Intr'aceea timpul se limpezea soarele își furișă o palidă rază — îndată ear să o ascundă — pe un mormânt proaspăt, pe când noi o inimile întristate ne despășiam zicând »Dumnezeu să-l erte!«

Livioara din Bănați

O nevastă română.

Bătrînul B. Petriceicu-Hasdeu publică un nou volum: »O nevastă română, în traiul pămîntesc și 'n viața după moarte«, — o carte întru amintirea soției sale Julia B. P. Hasdeu.

Ca să-și poată face idee cititorul cu câtă durere a fost scris acest volum și cât îl costă pe ilustrul bătrîn, reproducem epigraful pus în fruntea cărții

De-atunci o duc ea și m'ainto
Privese ce unii dreg,
Ascult ce alții spun,
Urăse pe cei crezuți cu minte
Și nu pot se'nțeleg
Cum n'am ajuns nebun!...

Iată prima pagină a acestei lucrări. Ar fi nedrept și chiar puțin serios a dojeni pe cutare sau pe cutare dintre românii care și au luat o nevastă străină. Iubire

Amintiri din tinerețe.

Nici până atunci, nici de atunci încoace nu au fost atâția studenți în Lipova, ca în cei doi decenii din urmă ai veacului trecut. Erau studenți de toate branșele, așa că aproape toate carierele erau reprezentate. Și era prietenia sinceră între noi, umblam la olaltă și petreceam împreună. Centrul de convenire era casina. Aici petreceam vremea cea mai mare a feriiilor de vară. aici visam visurile nevinovate ale tinereții, căci eram mulți de aceia, cari acasă vedeam sărăcia cu ochii, deci aici ușor ne-am fi văzut răsturnate toate planurile și visurile noastre de aur. Casina ne vedea bucuroși între membrii ei și toată petrecerea din aceia consta, că cetiam jurnale și jucam șac. Pe vremea aceia badea Cojoc era cel mai mare șachist. Octavian îl apropia încât-va, dar totuși nu s'a putea măsura cu el. Probam de multe ori să ne punem toți la olaltă contra marelui șachist, îl confundam cu discursuri, trăgeam trăsurile rele îndărăpt, îi aprindeam fumeica — așa — și numia luleua — deși nu era lipsă, dar toate în zădar, a fine noi perdeam, ear badea Cojoc

la amiaz mergea vesel acasă, că earăș a bătut în șac tinerimea Lipovii.

Musical nu mai Silviu era între noi. Cu toate acestea așa bine știam cânta romanțele și în general piesele mai nouă musicale, încât în tot momentul puteam debuta pe scenă și eram siguri, că la emulație, după corul din Chisetu, noi am fi căpătat premiul al doilea. Fiecare aducea dela studii câte o cântare nouă și fiindcă umblam la școală în multe părți ale țării, noi — pe atunci piesă musicală, carea noi s'a nu o fi cunoscut. Probele de cântări le ținem de obicei la mine, de oare-ce eu aveam odăia separată, afară de aceia avem și colofon pentru arc. Fiertată mama în tot anul să îngrija ca pe feriile de vară să am câte-va litre de vin, căci veneam slăbit dela carte, ne luptam și cu studiul și cu sărăcia. Cu vinul acesta rezervat pentru întărire închinam în onoarea lui Bacchus, de câte ori arcul avea lipsă de colofon.

Peste zi ne mergea dar bine. Cu atât mai rău era de noi seara, când muzica cânta afară pe terasă, la cee două ospătării, de pe malul Murășului. În aceste momente uitam de toate farmecele feriiilor de vară și bucuroși

am fi dat o săptămână de ferii pentru o seară de vară, nu mai ca și noi să ascultăm muzica la masă, lângă un pahar de bere. Ne genam de lume, de oare-ce și alții să plimbau seara pe malul Murășului, dar după câteva ture să așezau la masă, noi însă din lipsa paralelor nu cunoșteam plăcerea de a asculta muzica la masă și când clopotul dela biserică suna seara de zece, o luam corporativ spre casă, aslugurându-ne că nu va fi asta tot așa până 'n lumea.

Și ne plăcea nu numai muzica, dar și dansul. Eu în șurile din Blaj am început a face primele salturi de dans. Așa era pe atunci uzul în Blaj, că fiecare clasă își aduna bani pentru joc, apoi luam o șură în arândă și un student, care să pricepea la dans. Dar pe când începusem a fi în curat cu regulile jocurilor, magistrul nostru de dans ne părăsise, de oare-ce a venit vremea să se prepare pentru examenul de maturitate. Nici ceialaltii prietenii, cari studiau prin alte orașe, nu știau să-și deie seamă, cum au învățat jocurile. Ne-am trezit cu dansul ca pasărea cu cântarea.

Și după-ce deja trecuam cei mai

mulți peste examenul de maturitate și ne înscrierăm la diferitele facultăți, în hotărîrăm să augmentăm programul pe trecerilor din ferii. Fiindcă cu timpul fiecare din noi să perfecționase bine în dans, ne înțeleserăm să arangiam baluri, unde să vină întreaga provincie Lipovă. Și în scurtă vreme la așa nivel au ajuns petrecerile din Lipova, încă între balurile din provincie erau primele petreceri. În Pâncota încă să arangiau pe timpul acela petreceri frumoase dar totuși nu erau cercetate de lume așa mare. Ale noastre baluri nu erau tocmai așa splendide și poate că ne aveam oaspeți din șapte comitate, cele din Arad, dar erau cu atât mai plăcute, pentru-că la petrecerile noastre ori-ce coconiță mai modestă s'a putut prezenta. Lucsul era exclus și pe damurile rugam să se presinte în costume de stradă. Ceea-ce atrăgea lumea așa de tare la balurile din Lipova era împregiurarea, că aveam cu noi pe teologii din Arad, deci ori-ce coconiță venea bucuroși la noi, de oare-ce dansatorii aveau în abundență. Doamna protopreșă era patroana permanentă a petrecerilor. Domniile sale îi predam venitul curat al petrecerilor, de oare-ce ba

nu judecă, nu cîntărește. Dar totuși e matematică sigur că o nevestă franceză o nevestă germană, italiană, engleză sau din ori-care alt neam nu poate face copii cu-rați Români; și nu numai atîta, dar mai cu seamă: o nevestă străină e peste puțină de a întări și a îmboldi patriotismul național il va fi avînd dînsul din baștină, aceea brumă va scădea, se va spăla, se va jumătăli, căci nu de geaba se zice că bărbatul și nevasta devin prin căsătorie două jumătăți. — o expresiune figurată sau alegorică la început, aproape o realitate obiectivă după o îndelungată viață conjugală. Repet dar încă odată, nu vreau și nu pot să împiedec pe nimenea de a-și lua neveste continentale, insulare sau antipode de orice limbă, dar mă mulțumesc de a constata că numai prin nevasta Româncă s'a păstrat elementul românesc în Macedonia, în Serbia, în Ungaria; numai nevasta Româncă a românizat pe deplin la noi ceștia de la Dunăre o mulțime de Bulgari și Greci; și eu nutresc o neclintită credință că numai nevasta Româncă ne va scăpa în viitor de acel indiferentism cosmopolit, pe care-l caracterizează Alfred de Musset; „Mă vei întreba, dacă eu îți iubesc patria mea. Da: iubesc de asemenea mult Spania și Turcia: nu urăsc Persia, și cred că Indușii sunt oameni foarte de treabă, cari beau înlocmai ca și noi..."

În ori-ce caz, lăsînd partizanilor de exogamie pe spanioală sau pe turcoaică, — fac aci o rezervă; prin exogamie nu înțeleg străinele cele născute în România și crescute printre Români, — în ori ce caz eu unul am avut o nevestă neaoșă Româncă.

În 1901, cînd Academia Română m'înscriinase de a rosti în sinu-i un cuvînt comemorativ despre moartea răposatului coleg Urechia, eu am căutat să explic faptul fenomen că noi amîndouă ne certăm necontenit, dar n'am încetat de a simți pururea la o-altă o imperioasă atracțiune reciprocă. Voi reproduce în această privință următorul pasagiu din discursul meu: „Să fie oare enigmă psihologică? să fie o tainică fatalitate a soartei individuale? Nu. Sunt aproape patru-zeci de ani de cînd eu sunt căsătorit. Eu unul n'am avut nici o dată pretenția de a fi sfînt în sensul canoanelor sinodale; am fost păcătos, rău, iute; și în curs de aproape patru-zeci de ani, nu odată pe an, une ori nu odată pe lună, m'am certat cu nevasta mea; dar o secundă noi nu ne-am gîndit la divorț, ci ne-am iubit și ne iubim din ce în ce mai mult, amîndouă ajunși bătrîni. Odată, în tinerețe, nevasta mea se plîngea unei prietene de peccadilele mele. Prietena a întrebato: cum dar de-l mai iubești? Nevasta mea i-a răspuns simplu; nu-l pot lăsa, e mare patriot... De aceeași natură, sau foarte asemănată, este iubirea între două adevărați amici. O idee supremă, o idee eternă unește două suflete, pe cînd tot odată ideile secundare și terțiare le desbină: le desbină și — trec..."

Sufragiul universal în Suedia.

Se știe că, contraria de ceea-ce există în țările vecine, în Norvegia și în Danemarca, unde sufragiul universal este deja stabilit de mai mulți ani, dreptul de vot a rămas, în Suedia, foarte restrîns. Într-adevăr, la alegerile legislative ale Camerei a doua, nu pot vota de cît accia cari au dreptul de alegere comunal în locul lor de rezidență, și cari posedă scrisuri funciare taxale o mie de coroane, sau cari închiriază o proprietate cu valoare de șase mii coroane cel puțin pentru cinci ani, sau cari primesc un venit anual de cel puțin opt sute coroane supus impozitului și au implinit vîrsta de două-zeci și unul de ani. Ori aceste condițiuni nu pot fi îndeplinite de cît de o mică minoritate a populațiunii suedeze, minoritate care nu întrece 7 la sută.

Afară de ultra reacționari, aproape toată lumea este de acord pentru a admite că această stare de lucruri nu poate continua, și lupta pentru dreptul de vot a devenit ținta în jurul căreia se învîrtește întreaga politică internă a țării.

În luna Martie anul trecut, ministerul conservator von Otten prezintă Parlamentului un proiect care trebuia să întindă într-o parte, sufragiul. Dar acest proiect fu foarte rău primit de către toate partidele, căci era înconjurat de atâtea garanții, în cât reforma ar fi devenit aproape iluzorie. De aceea, ministerul a trebuit să demisioneze, și în toată Suedia, manifestații imponente fură organizate în favoarea alegerii universale.

Alegerile din luna Septemvrie a aceluiași an declarau într-un mod foarte clar voința poporului suedez de a face un pas decisiv în sensul democratic, și cabinetul Bostroem, care succedase cabinetului von Otter a ținut compt de aceasta. El s'a declarat în favoarea dreptului de alegere pentru toți cetățenii în vîrstă de 25 ani cari au satisfăcut obligațiunii serviciului militar și ale impozitului, și a numit o comisiune care trebuia să studieze aplicarea reformei în conexare cu chestiunea reprezentării proporționale.

Comisiunea și-a terminat în curînd lucrările; se cunosc de pe acum trăsăturile mari ale acestei reforme. Ele se pronunță pentru reprezentarea proporțională după o metodă bazată pe principiul scrutinului de listă: alegătorul ar putea vota pentru unul singur dintre candidații înscriși pe lista oficială a partidului său, sau ar putea vota pentru ansamblul acestei liste.

Nu se știe încă dacă guvernul își va însuși deciziunea comisiunii cînd va prezenta Riksdagului proiectul său de lege asupra reformei electorale, dar deja discuțiunile sunt foarte vii în privința unei asemenea eventualități.

Conservatorii sunt, în mare parte, în favoarea reprezentării proporționale, fiindcă speră că, grație ei, compozițiunea Camerei nu va fi prea schimbată, chiar după introducerea alegerii universale. Majoritatea stîngei, din contră, și toți socialiștii, se opun la realizarea ei. Ei spun că sistemul poate fi just și bun, dar că el este actualmente inaplicabil în Suedia din cauza pozițiunii

particulare pe care înalta Cameră o ocupă. Aceasta este aleasă prin cale indirectă după un sistem care dă forțamente majoritatea marilor proprietari și nobilime; de aceea ea este ultra-conservatoare. Or, în chestiunile budgetare, cei 150 membri ai săi votează în comun cu 230 deputați ai Camerei. Dacă prin urmare, spun antiproporționaliștii, partidul care posedă deja cea mai mare parte din voci în înalta Cameră este de asemenea reprezentat în mod proporțional cu forțele sale în Cameră, reforma sufragiului universal nu va deveni decît o iluzie. Și pentru-ca reprezentarea proporțională să fie justă, va trebui procedat la o reorganizare completă — spun liberalii — sau chiar la abolirea — spun radicalii și socialiștii — a înaltei Camere.

Chestiuni grave care vor face încă să curgă multă cerneală, și cari vor putea chiar face să cadă pentru moment introducerea alegerii pe baza sufragiului universal în Suedia.

Mormintele săpate în stîncă la Deir el Ghebravi.

Ori cît am fi de absorbiți de a-facerile zilei, nu putem să nu ne interesăm de cercetările din ce în ce mai numeroase, cari ne fac să cunoaștem mai bine trecutul.

E și firesc, căci o întrebare večnic neliniștitoare cere răspuns: Care să fie pricina că au perit atâtea civilizații întemate? Care e oare pricina de popoarele civilizate se ved biruite și stăpînite de barbari, cari după ce se civilizează se moleșesc și ei și ajung a fi biruiți și de alți barbari? O să meargă lucrurile vecinic așa? Nu s'ar putea civilizație fără degenerare?

De altfel istoria descoperirilor folositoare arată că adese-ori din studii ce păreau menite numai și numai a îndestula curiozitatea cercetătorilor, au eșit aplicațiile cele mai însemnate și mai aducătoare de foloase în viața practică. Așa e cu electricitatea, cărei datorim atîta și de bună-seamă în curînd îi vom datori și mai mult, între altele revoluționarea agriculturii.

Să ne întoarcem însă la descoperirile făcute la El Ghebravi în Egipt și făcute cunoscute de Dawies.

S'au cercetat peste 150 de morminte, săpate în stînci și ai căror pereți sunt acoperiți cu zugrăviri. Cele mai multe sunt din mormîntul lui Aba și din al fiului său Zau. Dawies a publicat două volume cu numeroase figuri, unele cu colorile cu cari au fost aflate, așa că avem puțină de a ne face idee foarte vie despre viața în Egiptul-vechi. Zugrăvirile sunt fă-

cute pe o pătură de tencueală albă, care se ține așa de tare de pereți în cît și azi, după atîtea mii de ani a căzut numai pe ici și colo. La toate avem inscripții hieroglifice vechi.

Măcar că mormîntul lui Aba a fost cercetat de învățați încă de prin veacul al VII-lea înainte de Christos; măcar că aste morminte și altele din vecinătate au fost locuite de călugări de prin veacul întîi după Christos, cari au lăsat pe pereți inscripții în limba și cu alfabetul Coptilor, totuși nu ni-s'au stricat cu totul zugrăvelele și inscripțiile de pe vremea lui Aba și a lui Zau.

Pe timpul cînd civilizația veche egipteană era în floare, nomarh al nomului al XII-lea era Aba, prinț însemnat și încurajător al artelor și industriei. Mândria lui era că este normah și al nomului al VIII-lea, al Abydosului, care cuprindea orașul This, centrul adorării lui Osiris. Purta patru-zeci de titluri între cari: prinț moștenitor, preot al lui Sem, Capul nomului This, priveghetorul Sudului, al celor două visterii, al celor două iazuri cu păseri, al celor două grânare, conducătorul celor două tronuri, priveghetorul împărțirii jertfelor dumnezești, al doilea preot al piramidei Menankh, cancelar regesc, domn al cerului, mai marele peste taine etc.

Zugrăvirile de pe pereți ne arată cum se lucra pămîntul, cum se îngrijeau de păseri și de animale domestice, cum se prindeau sau vîneau animale sălbatice, peștele, păsările; cum administrau moșiile și cum se priveghiau lucrările meseriașilor.

Pe Aba îl vedem încunjurat de familia sa, ascultat și respectat de toți.

Alte tablouri ne arată pe Aba judecînd la curtea sa, înarmat cu biciul dreptății. În unele vedem cum se lucrează postavul, vedem muzicanți cîntînd, dînțuitori, excursii pe apă și pe uscat, priveghetori pedepsiți pentru-că muncile de sub priveghierea lor n'a dat destul folos și anume bătuți cu vergi. Inscriptia zice: „Băta e inima lui; aduce veselie inemiei. Fîrtește că e vorba de bucuria stăpînului, care a poruncit bătaia, nu de celui ce-o primește. Într'un tablou vedem un măcelar cum taie un bou, ea un ajutor prinde sîngele într'un vas altul scoate inima, pe care inscripții o numește partea mare și gingașă. În altele vedem păstori păzind turmele lei făcînd stricăciune, suntem de față la mulsoare, la arat, la cosit, la fabricarea armelor de piatră, la fabricare și curățarea podoabelor, împodobire lucrurilor de lemn prin săpături, în altele vedem și tot felul de jertfe.

Partea economică.

Mîncări stricate.

În timpul verei se strică ușor felul de mîncări; chiar păstrale în dulap cu gheață tot nu sunt cu deservire sigure.

Cînd se strică de tot și se cunc de pe miros rău și de pe arătarea urită, cel puțin avem pagubă, dar ne îmbolnăvim; cînd se strică și se cunosc, atunci e primejdie.

În gospodărie mai e un bine gospodina vîzînd ceva stricat, lapăc rău e la birturi, unde caută prin felul de spălături, mirodenii, amestec să nu piardă carnea stricată sau lăcatele rămase dintr'o zi. De-asemeni e primejdie ca, momii de dorul câștig, să nu ia birtașii carne vec peșle stricat, raci morți și așa mai parte, ca să dea mai puțin și să câș-

lurile le arangiam totdeauna spre scop filantropic, de comun pentru ajutorarea copiilor sîraci dela școalele elementare din Lipova. Teologii sosiau dela Arad în corpore, de comun cu trenul de după amiaz, ear la gară îi aștepta o comisie de încuartirare. Imediat îi împărțiam pe la familii cu coconițe prin ceea-ce pe domnișoara casei nu mai decît o asiguram de un dansator. Noi arangerii nu prea aveam fericirea să dansăm cu cine ne plăcea. Această plăcere o lăsam oaspeților și în deosebi teologilor. Ne îndestuleam cu ceea că dansam cu gardedamele și cu d-nișoarele, cari umblau de mult pe la petreceri. Și ca nimeni să nu ducă cu sine suvenirii neplăcute, atît de mult dansam cu ce ne rămănea, încât dimineața gulerul dela camașă era ca muiat în apă. Petrecerile durau de obicei pînă dimineața, așa că pe teologii din sala de dans îi petreceam la gară. După-ce fiecare s'a rentors acasă, ear coconițele visau cu săgețile lui Amor, noi arangerii ne adunam, ca să facem bilanțul balului și să ne sfătuiam asupra eventualelor scaderi, ce s'ar fi observat în decursul arangierii petrecerii, ca pe viitor să ne scăpăm de atari greșeli.

Însă pe cum unul sau altul din noi ajungea la sfîrșitul studiului, căruia s'a dedicat, în așa mod și animație arangierii de petreceri se micșora, pînă-ce în sfîrșit balurile arangiate de tinerimea de atunci dispărură pentru totdeauna dela ordinea zilei.

Și deși ne plăcea cîntările, muzica și dansul, — cu curtenirea nu ne pregăteam. Programul de zi al ferilor de vară pe la sfîrșit era alături de adunant, încât penru acest punct nu mai era loc. Ici colea ne învîrtiam și în jurul acestei recerințe, ca nu cumva se ni se prefacă în datină, căci viața de burlac o perhorescam cu toții, ear de călugări nici unul nu ne pregăteam.

Și apoi a venit vremea, că a trebuit să sfîrșim cu cîntările, dansul și ori-ce vis al tineretii, și am plecat cu toții departe de căminul părintesc, în cuiburi noue, ca să începem o altă viață, — rostul vieții reale. Și din câți am sburat din casa părintească pînă azi nu mai mie mi s'a dat fericirea să mă rentorc peste drum de leagănul prunciei, la țermul drept al Murășului, în locurile sfinte ale mînsătirii din Radna. — Și cînd în liniștea

serii mă plimb cu familia pe malul Murășului, la tot pasul î-mi vin în minte reverii din trecut, visuri de aur de ale tineretii. —

Dr. At. Brădean.

H A Z.

— Te crezi, d-șoară, în stare să ieși pe primul dobitoc care îți-o ieși în cale? tam la o declarație așa pe negîndite.

La tribunal.

— Care va să zică, preveniute, ai mai suferit două condamnări?

— Te rog, vorbește mai încet, d-le președinte. În sală e logodnica mea.

Genere sincer.

Viitoarea soacră a lui Guguță, într'un avînt de dragoste de mumă, zice viitorului său ginero:

— Cînd fata mea va fi soție, n'o să mă despart de ea.

— Îmi pare bine că știi.

— De ce?

— Pentru că, în cazul ăsta, o să mă despart eu de fiica d-tale.

mai mult. Ar trebui să înțeleagă oicine că bucatele stricate cuprind otrăvuri și deci că nu e vorbă numai să le ascundem gustul cel rău și să înșelăm mirosul, — de oare-ce otrăvurile lucrează și aduc boală, dacă nu și moarte.

Tocmai pe vremurile călduroase se înmulțesc numărul întâmplărilor de otrăvire prin carne, lapte, brânză și pește stricat.

Se poate întâmpla să fie laptele sau carnea dela vite bolnave și deci să fie otrăvite, chiar când le cumpărăm proaspete; dar cele mai dese ori se întâmplă altfel: se strică ținându-le noi rău sau prea mult timp.

Căldura grăbește lucrarea bacteriilor putrezirei, prin putrezire se dezvoltă otrăviri și acestea, îndată ce sunt în câtime mai mare, ne otrăvesc.

Dintr'o bucată de carne de morun, de 100 de grame, stricată s'au puiut scoale trei miligrame de ptomatropin. Puțin, dar în stare a omori doi oameni, nu unul!

Una dintre otrăvirile cele mai răspândite, în deosebi în Germania, patria autorului nostru, e otrăvirea cu cărnați. E în legătură cu felul cum să fac cărnații și de aceea legată de localități. Mai des se întâmplă în acelea unde au obicei de atârna cărnații la afumat nu sus în coș la fum rece, ci jos, căldura face de se formează o pătură uscată în jurul cărnațului și astfel oprește materiile antiseptice din fum de-a pătrunde până în mijlocul cărnei, de-aceea bacteriile din acea parte nefiind omorite, se face putrezirea și prin urmare se fabrică otrăvuri. Mai e pe alocurea obiceiul rău de-a păstra cărnații nu spânzurați la aer, ci în lăzi. Dese otrăviri pricinuesc cărnații de sânge și în deosebi caltaboșurile, cari sunt prea mari ca să poată pătrunde fumul în ele și de altfel și cu pielea foarte groasă.

Semnele otrăvirii se arată cam târziu la 12—24 de ceasuri după-ce mănăcăm. Iată-le: răgăituri, vârsături, arsură în gât, diaree vârstată cu înucere, tăcturi prin pânțele; apoi tot o dată durere de cap, vâjuituri în urechi, amețală, halucinații la auz și turburări la vîz. Mor 40% din cei-ce se îmbolnăvesc. Firește că boala e cu atâta mai primejdioasă cu cât a mănăcat cine-va mai mare câtime. Rar se întâmplă moartea răpede, ci peste 4 sau 8 zile; de-asemena și însănătoșarea se face încet.

Tot așa se întâmplă dacă mănăcăm alte feluri de carne stricată sau pește. Unii mănăcă într'adins carne împuțată, de pildă vânat pe care-l lasă de se frăgezește, unii lasă la frăgezit și muschii de vacă sau de porc! Despre fasani se scrie că-i țin spânzurați de gât până cad jos, adică până le putrezește gâtul! Se poate întâmpla să nu se facă otrăvuri în asemenea cărnuri, dar se poate și să se facă, și în adevăr se cunosc și cazuri de otrăviri prin carne stricată.

Multe îmbolnăviri vin dela rămășiți de bucate, cari se strică. Unele boli, unele cataruri de stomach sau de mațe, se datoresc tocmai mănăcării unor bucăți de carne rămasă din altă zi. Se poate întâmpla să se îmbolnăvească și numai cine-va din familie, cel care a mănăcat tocmai bucată rămasă.

Se observă dese-ori și otrăvire prin brânză prea veche sau stricată. Două până la patru ceasuri după ce-am mănăcat brânza ne apucă vârsături, diaree albicioasă și durere la stomach. Obrazul e galben, pulsul slab și omul toropit. Rare-ori se întâmplă chiar moarte. Și aci otrava o fac niște bacterii. Poate sunt mai multe otrăvuri, una e, bună seamă, tyrotoxina.

Tot din această pricină pot fi v-

tămătoare și alte lăptării sau preparate. din lapte. Tyrotoxina se poate afla în smântâna stricată, în înghețată de smântână sau de lapte, în casuri când nu se pot dovedi otrăvuri minerale.

Une-ori s'au observat otrăviri numeroase din pricina brânzei, de pildă odată în Pennsylvania s'au îmbolnăvit 50 de inși; ear în Michigan, în alt cas, 200!

Foarte ușor se strică peștele și casurile de otrăvire cu pește nu sunt rare. De aceea pe timpuri calde ar trebui să se gătească peștele numai cât trebuie pentru masă, păstrarea de pe o zi pe alta, chiar în dulapul cu gheață, nu e bună. Tot așa e cu peștii din conserve, trebuie mâncat tot din cutia ce deschidem; lăsând pe a doua zi, se poate întâmpla otrăvire. Tot așa e cu raci și cu astacoșii sau crevetele.

Ciupercile se strică și ele ușor și adese-ori se otrăvesc oamenii cu ciuperci stricate, inchipuindu-și că au fost printre ciupercile întrebuințate și de cele otrăvitoare, când în adevăr au putut fi bune toate, de felul lor, dar stricate.

Și mănăcările de natură vegetală pot să se strice, dar mai greu de cât cele de natură animală; am dat chiar acumă exemplu ciupercile.

Foarte multe otrăviri, cari se pun pe seama vaselor de aramă, se datoresc în adevăr unor rămășiți de mănăcare putrezite; căci, deși sărurile de aramă sunt otrăvitoare, dar sunt în câtime prea mici în mănăcări pentru a pricinui boli așa de grele sau moarte.

La cas de otrăviri prin bucate stricate, trebuie neapărat chemat doctorul; dar mai bine e să ne păzim să nu ne îmbolnăvim de loc.

Gospodinele ar trebui să cumpere numai marfă proaspătă și numai cât le trebuie pe o zi. Să nu cumpere pe mai multe zile lucruri de hrană, cari se strică lesne și în deosebi nu cărnuri. E bine să se micșoreze consumarea cărnei în anotimpul cald.

Sunt popoare din țările calde, cari au frică religioasă de rămășițele de mănăcare. Cred că se poate face cu dinsele vrăji primejdioase pentru cel ce le lasă; de-aceea le aruncă în mare sau le îngroapă.

Se vede că nenorocirile întâmplă-le-a arătat primejdia, fără a le arăta și cauza adevărată.

Felurimii.

Un om transparent. Miercuri trecută a fost îngropat în cimitirul din Teplitz o ființă fenomenală; omul transparent,

Acest nenorocit, cu locul diform, un adevărat schelet acoperit pe piele, era într'adevăr transparent, în așa chip că prin piciorul lui se puteau vedea ceasurile la un ceasornic.

El era expus într'o baracă. De mai multe ori Universitatea din Lipsa și din Berlin au voit să facă studii asupra lui, dar impresarul, care câștiga mulți bani cu dînsul, n'a voit să-l cedeze.

După moartea lui, produsă de un cancer la stomac, Universitatea din Lipsa a căpătat rădăvrul lui.

— Femei viteze. — În războiul bulgarilor răsvrățiți contra turcilor pentru a elibera Macedonia de sub ei, cei mai mari viteji sunt Zoica și Marco Ivanov. Sunt fratele și sora. Despre voinicia lor se vorbește ca despre fete frumoșii din povești. Marco e de 25 ani și luptă deja în a șasea bandă de răsculați contra turcilor. Despre dînsul se povestește între altele următoarele: Odată a fost împușcat în umăr; căzând la pământ, s'a rugat de căpitanul său să-l împuște, ca nu curva să ajungă pe mâna turcilor. Acesta i-a zis:

— Fiule, știu cât de mare e dragostea de neam în tine și nu mă lasă sufletul să te omor.

L'a dus deci într'un tufiș unde l'a acoperit bine ca să nu-l vadă nimeni. L'a spus apoi că decât să ajungă pe mâna turcilor mai bine să se împuște. În acea zi jandarmii turci l'au aflat și l'au dus cu sine, de unde a fost dus apoi legat înaintea caimacanului (jude militar). Caimacanul i-a zis că de va spune unde sunt ceilalți răsculați, va scăpa. Marco a zis ca să-i de-a un restimp oare — în care să se mai întărească, apoi le va spune. Turcii îl adăpostiră bine. Marco se întărea, dar când a fost așa de tare încât s'a putut scula, s'a ridicat din pat, s'a tras la o fereastră, si-a spintecat legăturile apoi s'a spânzurat după-ce a scris pe pereții sălei cu sângele său: »Bulgarul moare, dar nu se face vînzător«.

Sora sa Zeica a fost mai înainte învățătoare în Rudovit. Luptă în haine bărbătești și se distinge mai ales în aruncarea bombelor. Intră fără frică de moarte în rîndurile vrăjmașilor cântând cântece naționale. Nu de mult cu o bombă a ucis 30 soldați turci. Pîn'acum a luat parte în 18 lupte. Așa e de temută de turci, cari zic că nu prinde plumbul în ea, încât când o ved fug dinaintea ei.

— **Poliția transformată în bancă.** — Într'o zi apără la comisariatul de poliție din suburbia Montmartre (Paris) un individ care spuse impieगतुं că a găsit pe drum un cufărș plin cu bijuterii, pe care el, ca om cinstit, se grăbea să le aducă la poliție.

Impieगतुं îl lauda pentru onestitatea lui, și mulțumi și depuse cufărșul în casa de fier a secției. Trecură șase luni într'o dimineață veni la comisariat un domn, care declară că se numește Mauriciu Gaummier și că e proprietar.

— Am pierdut acum șase luni — spuse dînsul — un cufărș cu pietre prețioase; poate că l'a găsit poliția.

Comisarul îi spuse să descrie acele bijuterii și după-ce Gaummier dovedi că el e proprietarul lor, i-le dădu.

Trecură alte câte-va luni și din nou veni la secție un individ aducând mai multe bijuterii înfășurate într'un pachet și spunând că le-a găsit pe stradă. După cinci luni Gaummier veni într'o sară la comisariat și ceru acele bijuterii.

Acest lucru se repetă și pentru a treia oară; dar atunci comisarul începu să bănuiască ceva.

Luând la cercetări pe Gaummier, acesta declară că alesese acest mijloc practic și economic spre a încredința poliției bijuteriile sale pe când el lipsea din Paris.

— Astfel eram sigur că nu mi-le vor fura hoții — zise el — și economiseam plata depozitului la vre-o bancă.

De la ce depinde frumusețea femeilor? Cunoscutul medic german dr. Strate explică în scrierea sa »Frumusețea corpului feminin« câte-va momente interesante cari au influență asupra frumuseții femeii lor. El zice: »Există multe femei cari sunt în deosebi privilegiate de la natură și cari în tot-d'a-una au aceeași culoare frumoasă a feței, iar altele cari au zilele lor bune și rele. Aceste din urmă sunt adesea ori naturi foarte delicate, a căror turburare a nervilor sau a circulației sîngelui se cunoaște imediat pe tenul lor.

Abstrăgînd de la aceste cauze cari de-și sunt interne, mai sunt și alte fenomene externe cari pot influența culoarea tenului și aceste sunt efectele optice. Culoarea anturagiului — colorile deschise fape cine-va lat, iar cele închise și subțire — contribuie firește la schimbarea tenului și a feței. Dintre toate luminile, aceea a luminărilor de ceară este cea mai favorabilă pentru frumusețea femeilor.

Mulțumită publică.

La fondul »masa studenților« dela gimnasiul public român gr. or. Brad au intrat următoarele dăruiri:

1. Dela »Casa de păstrare« din Mercurea 25 cor.
2. Dela »Zlăgneana« din Zlagna o cunună eternă pe mormîntul fondatorului său Ilie Dumitrescu, notar, 5 cor.

3. Dela P. George Anca, candid dat de adv. în Scărișoara, din colecție întreprinsă spre acest scop, 40 cor.

4. Dela I. Anghel, inv. pens. în Brad, 1 cor.

Marinimoșit dăruitorii primească espresiunea profunde mulțamite!
Brad, 28 Noemvrie 1903.

Comisiunea administrativă.

Consemnarea.

Sumelor contribuite de membrii comitetului central al Asociațiunii pentru Muzeul istoric și etnografic.

I. Membrii ordinari:

1. Iosif Sterea Șuluț, consilier de tribună în penz. vice-president al Asociațiunii 200 cor.

A mai dăruit 200 exemplare din parte VI-a. »Memoriul« său, ce se vinde la Kra în Sibiu cu 2.50 cor.

2. Parteniu Cosma, dir. exec. Sibiu 200 cor.

3. Dr. Cornel Diaconovich, I. secret. Asoc. 100 cor.

4. Nicolau Ivan, asesor consistor. Sibiu 50 cor.

5. Dr. Atanasiu Marienescu, judec. tablă în p. 50 cor.

6. Ioan Papiu, protopresbiter, Sibiu 50 cor.

7. Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit 100 cor.

8. Dr. Eusebiu R. Roșca, dir. sem. 100 cor.

9. Dr. Octavian Russu, avocat, 200 cor.

10. Nicolau Togan, protopop, 40 cor.

II. Membrii suplenți:

11. Dr. Ilie Beu medic, 100 cor.

12. Dr. Vasile Bologa, dir. școl., 50 cor.

13. Arseniu Bunca, secret. comit. gran. 30 cor.

14. Dr. E. Miron Cristea, asesor consistor., 50 cor.

15. Dr. Liviu Leményi, avocat Sibiu 50 cor.

Sibiu, în 30 Noemvrie 1903.

Convocare.

Invățătorii ort. rom. din despărțământul Oraviței își țin *Joi la 27 Noemvrie (5 Decemvrie) 1903* la orele 9 dimineața, la școala primară română din Oravița *manțand*, adunarea gen. anuală, la care vor poliți și pe calea aceasta membrii despărțământului și toți prietenii școlii rom.

Ordinea de zi.

1. Dispozițiile comitetului central al Reuniunii
  2. Raportul cassarului și al bibliotecarului.
  3. Disertațiunii, ce se vor prezenta la birou.
  4. Designarea localității pentru încredințarea cea viitoare a despărțământului.
  5. Propuneri.
  6. Restaurarea biroului
- Oravița, 19 Noemvrie v. 1903.
Alexandru P Popovictu, Gheorghe Jiu, președinte, secretar.

Convocare.

Despărțământul protop. Chișineu reuniunii inv. dela școalele conf. or. protop. arădane își va ținea adunarea de toamnă Miercuri la 26 Noemvrie v. 1903 în comuna Otlaca la școala în Tașoș.

PROGRAMA:

1. Dimineața la 8 ore asistare chemarea Duchului sfânt.
2. Prelegere practică de învăț. ghela Tașoș.
3. Deschiderea ședinței.
4. Constatarea prezenților.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. Pertractarea rescriptului comitetului cent.
7. Incasarea taxelor.
8. Propuneri și interpelări.
9. Fixarea proximei ședințe.
10. Încheierea ședinței.

Pilul-mare, la 14/27 Nov. 1903.
Stefan Leucă, președinte.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Decembrie n. 1093.

— *De oare-ce am luat măsură ca fie-care abonent al nostru să-și primească regulat foaia și la vreme, rugăm pe toți aceia care n'ar primi foaia regulat, să ne scrie și să ne trimită fășia, ca la rândul nostru să putem face arătare la direcția postală. Să ne scrie dacă n'o primesc la vreme, ori dacă n'au primit anume numerii.*

— *Doștații sași, au adresat alături o epistolă baronului Podmanzky, președinte al clubului liberal, prin care anunță că intră în partidul liberal. Aceasta în speranța că Tisza se va ține de cele ce a făgăduit. Numărul acestor sași este de 11.*

— *Pentru Muzeul istoric și etnografic, dl Ioan F. Negruțiu, profesor în Blaj a dăruit suma de 200 cor.*

— *Căldare. Mai mulți abonenți trimit la adresa noastră bani pentru căldare. Li rugăm să trimită de-a dreptul librărilor Petru Simțion (Arad), căci noi nu mai ținem căldare de când dl Simțion a deschis prăvălie de cărți.*

I. Vidu, escelentul nostru compozitor și dirigent al vestitului cor din Lugoj, a scos două noi delicioase compoziții: „Marșul lui Iancu“, și „Haidai frați“, coruri bărbătești. Se poate comanda la autor, în Lugoj. Preț 1 cor. 50 fil.

— *„Moda Nouă“.* De cât-va timp apare în București o foarte bună revistă feminină, „Moda Nouă“. Revista aceasta, pe lângă ce se ocupă de moda femeiască, publicând nenumărate ilustrații ale celor mai nouă creațiuni de toalete din Paris, conține și o bogată materie literală, artistică și instructivă. „Moda Nouă“ e o adevărată comoră de sfaturi de tot soiul, pentru de ale casei, și e menită să nu lipsească de pe masa nici unei dame și în genere a nici unei femei. N'au avem cuvinte destule pentru a lăuda publicul nostru să citească această utilă și plăcută revistă. Numărul 20 bani. Abonament 10 lei pe an, 5 lei pe șase luni. La fie-ce număr un tipar gratuit în mărime naturală.

— *Necrolog.* Următorul anunț funebru ne vestește trecerea la cele vecinice ale unui venerabil preot din diecesa Aradului: Subscriși cu inima frântă de durere, aducem la cunoștință încetarea din viață a multiubitului nostru tată Teodor Stan, preot gr.-or. român, în etate de 66 de ani și într'al 43-lea an la profeției, împărțit fiind cu sfintele Taine și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 20 Nov. (3 Dec.), la 8 ore a. m. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Sâmbătă în 22 Nov. (5 Dec.) la 10 ore a. m. în cimitirul gr.-or. rom. din Chirchii. Chirchii, în 3 Decembrie n. 1903. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată! Teodor ca fiu, Aurelia ca noră, Ecaterina ca fiică, Corneliu Ursuț, ca ginere.

— *Foamete în Rusia.* În mai multe puncte ale Rusiei bintue o foamete teribilă, din cauza proastei recolte a acestui an. Foamețea este grozavă, mai cu seamă la Tomsk (Siberia), unde a și izbucnit așa numitul tifos al foamei.

— *Planul lui Sarafov.* Se știe, că vestitul revoluționar Boris Sarafov are de gând să facă o călătorie prin orașele mai de căpetenie ale Europei. Ziarele scriu, că mai d'întai va merge la Belgrad, unde va sta cinci zile. De aci călători la Bruxelles, Geneva, Paris Londra și Roma. Pretutindenea va încerca să se pună în relație cu bărbați politici, având scopul de a cere autonomie pentru Macedonia.

— *Foc mare a fost Marți în Balomir, comună fruntașă lângă Orăștie.* După-cum se telefonează, au ars nu numai case multe, așa că paguba se urcă peste 100.000 cor., dar au perit în flăcări și 4 oameni. Și mai trist, că cei mai mulți dintre frații noștri neavând asigurată nimic, rămân nenorociți pe toată viața.

— *Expedițiunea salvată a lui Nordenskjöld.* Privitor la expedițiunea lui Nordenskjöld se telegrafiază din Londra: Agenția Reuter și-a procurat cuprinsul telegramelor date de căpitanul fregatei „Uruguay“,

care conține multe lucruri interesante relativ la salvarea expedițiunii Nordenskjöld. După această telegramă căpitanul lui „Uruguay“ Don Irizar a plecat din portul Usuvaia (Patagonia, Am. de Sud) în 1 Nov. și după o călătorie de o săptămână sosi la insulele Seymor. Aci au dat peste două membri ai expedițiunii, cari erau tocmă ocupați cu prepararea cărnei de pinguin, pentru eamnă și cari nu mai sperau că în anul acesta să mai treacă p'acolo vreo corabie sau vapor. Fregata rămase la insulele Seymor pînă-ce căpitanul Don Irizar plecă însoțit de doi adjutanți la insula Snowhille, unde, după cum spuneau cei doi naufragiați, vor da de Nordenskjöld cu o parte a expedițiunii. Nu peste mult sosi și grupa cea'altă condusă de căpitanul Larzen, care după scufundarea vaporului „Antarktik“, întemplată lângă insulele Paulet a plecat numai într-o barcă mică spre nord și după o călătorie periculoasă ajunse în fine la insula Snowhille. Fregata „Uruguay“ a plecat d'aci la insulele Seymour, apoi luând pe cei rămași acolo se întoarse spre nord și sosi în săptămâna trecută la Santa-Cruz (Brazilia).

— *Mari furtuni pe marea Adriatică și Mediterană.* Din toate porturile mării Mediterane se semnalează vifore îngrozitoare, căror I-au căzut multe victime. Astfel din Algire se telegrafează, că din cauza ploilor abundante comuna Marguerite a fost inundată de riulețul ce curge pe acolo. Pagubile sunt însemnate. Ear din Mostaganem se scrie, că molo-rile portului au fost distruse de vifor. Două vapoare s'au ciocnit de țermurile stâncose și s'au sfărâmat. Mai multe bărci de pescari au dispărut.

Cât despre viforile ce au pustit pe Adriatică, se depeșează din Fiume: Aci a băntuit de un timp încoaci un sirocco grozav împreunat cu ploii abundante. Prima victimă a furtunei a fost vaporul „Tiber“ al societății „Adria“, care lovindu-se de stânci a suferit mari pagube. Portul din Abazia a suferit asemenea mult din cauza siroccoului, care a rupt în mai multe puncte molo-rile. Chiar și farul a fost în parte distrus. Mai multe căsuțe de pe țermul mării au fost luate de valuri. Societatea navigatoare „Quarnero“, după știrile de pînă acum, a suferit daune de 25.000 cor. Furtuna a mai devastat și magazinele de cereale din port, în cari era grâu, săcară și porumb în preț de 600.000 cor. Eri n'a sosit în port de cât o corabie, căci celelalte n'au îndrăznit să plece pe marea largă. Pagubele se urcă cu totul la mai mult de 700.000 cor.

— *Extraordinar! Cel mai efin și mai bun isvor de a se provedea cu tot felul — exclusiv prima calitate de bijuterii, articole de brilliant, tacâmuri de argint în casete, precum și argint festiv și obiecte de donuri — prețuri strict solide, executare pomptă, pe lângă garanță la juvalierul nostru de bun renume Weinberger Ferencz, piața Andrássy, în edificiul Hotelului Central.*

Atelier propriu de primul rang pentru reparaturi. Telefon pentru oraș și comitat Nr. 439.

— *Multe scrisori de mulțumită pe care le primește zilnic d. A. Müller dovedesc din nou, că crucea electro magnetică R. B. Nr. 86,967 descoperită de densul este de un folos extraordinar. Din aceste multe scrisori publicăm azi numai una: Rudersdor la 19 Februarie 1901. Prea stimată domnule Müller! Crucea duală electro magnetică R. B. Nr. 86,967 pe care eu înainte de puțină vreme am comandat-o pentru cumnatul meu Karl Weber, a făcut, minuni. Indată la câteva zile după folosirea crucei s'a simțit bolnavul mult mai bine, respirația mai ușoară și putea să și doarmă. Vă rog să binevoiți a-mi trimite două aparate fără amănare unul pentru nevasta mea, cu ram-bursă. Totodată Vă avizez că în scurt timp vom comanda pentru trei domni K. B. și Pf. câte un aparat. Cu toată stima; Matia Schrei, proprietar în Budersdor Nr. 175 (Ungaria) Un atare aparat costă 6 Cor. și se poate comanda numai dela A. Müller, Budapesta V. Vadasz utca 42 Y.*

Cea mai nesticăcioasă cremă pentru înfrumșetarea tenului e crema de flori de iliac, un borcan costă 1 cor.
Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.
Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.
Pasta Iuno 2 cor.
Pudra Iuno 2 cor.
— Mijloc sigur contra durerilor de

stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului Kossuth. O cutie de probă 1 cor. 20 fil., o cutie de probă 2 cor.

— *Contra guturaiului, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilor are un efect miraculos pastilele de pept Senega. Se pot găsi în farmacia „Verg-Maria“ alui Kossuth, în Arad, Piața Boross-Beni 150 (casa Dengl)*

Prețul spiritului din Arad, 4 Decembrie.

Spirit rafinat, vnzare mare	118.—
„ „ „ mică	120.—
„ brut vnzare mare	116.—
„ „ „ mică	119.—
100 chilogramă borhot uscat	12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta.

50 chlgr. grâu pe Aprilie. cor.	7.67—7.69
„ „ săcară pe Aprilie. „	6.59—6.60
„ „ porumb pe Aprilie. „	5.16—5.17
„ „ ovės pe Aprilie. „	5.48—5.49

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya.

Raport dela 4 Decembrie.	
Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr.	116—118 fl.
„ „ „ până la 300	—
„ „ tineri până la 320	122—122 „
„ „ tineri „ 250	—
„ „ (sérbi) per. peste 260	122—124 „
„ „ „ până la 240	118—119 „

Bibliografie.

— „*Lucașarul*“, revistă literară, apare la 1 și 15 a fie-cărei luni în Budapesta. Anul II Nr. 22 din 15 Noembrie n. 1803 are următorul sumar: Octavian Goga: Familia Mocsonyi. — Maria Cuntan: Sonet. — Dr. Sextil Pușcariu: Despre Maria Cuntan (conferință). — Al. Ciura: Lalage. — Dr. Gh. Alexici: Pagini din trecut. — † Zaharie Boiu — Emerich Mardach: Tragedia omului. — George Murnu: Pentru'n cântec (poezie). — Cronica. — Bibliografie. — Poșta redacției.

— „*Sămănătorul*“, revistă literară săptămânală, apare în București, Str. Regală Nr. 6. Anul II. Nr. 46 din 16 Noembrie v. 1903 are următorul sumar: N. Iorga: Eminescu și generațiunea de azi. — Ecaterina M. Sadoveanu: Cu ochi pierduți... (poezie). — N. Macedoneanu: Viața din Albania (dintr'o excursiune în munții Ohridei) — Vasile Pop: Partizanul „Presei“ (Schiță). — N. Iorga: Contra tânguirilor dlui Tocilescu (I) — V. P.: Notițe literare.

POȘTA REDACȚIUNELI.

Ilie Iosif, Zalathna. Căldare ț-am trimis desigur le ai și primit d'atunci. Serie-ne de cumva nu le ai fi primit. Multă sănătate și voie bună. Ne pare bine de epistola D-tale, că am putut lămuri afacerea.

Ilie Groza, Comloșul mare. I-s'a făcut acea numire la B. r.
P. Furdui, Fei (H. Dobra) La direcția Institutului.

Pau Farca, Vărădia. De aici merge regulat. Petru Gira, Toracul Mic. „Lumina și Adevărul“ nu mai apar de multă vreme. Foaia noastră îți merge regulat.

Anonim, Caransebeș. Nu e în firea limbe românești să se înceapă frasa cu acel vânt.

Teodor Valea, sergent (Zugsführer), Arad. Se vor publica mai târziu.

Deoarece primul nostru redactor Russu Șirianu va lipsi din oraș o săptămână, și pentru publicare să ni se adreseze simplu: „Redacției Tribunei Poporului.“

ULTIME ȘTIRI.

Căderea lui Körber. Viena, 4 Decembrie. „Glas Narodny“ are din isvor autorizat știrea că în curând Körber va demisiona, ear în locul lui va fi numit contele Coudenhove.

Stare îngrijitoare în Rusia. Petersburg, 3 Decembrie. Ambasadorii d'aci au trimis toți rapoarte guvernelor statelor pe cari le represintă, arătând că starea internă din Rusia inspiră serioase îngrijiri. Nu se poate ști ziua când o mare revoluție și tulburări împărăție

Pentru școlile din Macedonia. București, 3 Dec. Dl Spiru Haret, ministru al școlilor, a depus eri la Camera proiectul de lege prin care se cere crearea unui fond de 600.000 lei pentru clădirea de școli române în Macedonia. Camera a primit cu mare însuflețire, proiectul, care se va discuta curând.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Bărcianu.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Declarațiune.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu (Nagyszébeni Földhiteintézet) în urma unui anunț apărut în „Aradi Közlöny“ Nr. 278 din 27 Noembrie sub Nr. 2468 sub titlul „Cancelaria din Arad alui Berger Iózsef“ prin aceasta aduce la cunoștință publică, că numita firmă n'are reprezentanța institutului de credit și pământuri, că mijlocește numai împrumuturile clienților cari s'adresează către dînsul.

Din încredințarea direcțiunii institutului de credit pe pământuri:

57 1—3 Szücs F. Vilmos.

Candidat de avocat

se caută în cancelaria d-lui Dr. N. Oprean, în N.-Szt.-Miklós. Ceil cu pracsă vor fi preferiți.

Doritorii să se adreseze direct.

38 8—9

„Carte de compunere“

(Stilistică), pentru școalele populare în 2 cursuri concentrice, întocmită pe baza noului plan ministerial de învățământ de Iuliu Birou, învățător. Cursul I. pentru clasa III. și IV. și Cursul II. pentru clasa V. și VI. Lecțiile sunt schițate după planul „Treptelor formale“; ambele cursuri se pot comanda dela autor în Nagy-Tikvány (Krassó-Szöröny-m.) u. p. Kákova și dela librăriile principale din patrie cu prețul 1. c. 50 f. La comanda mari pe lângă rabatul cuvenit.

42 2—

Scule pentru faur, bune și eține, de vândut sub Nr. 39 strada Săcurii (Fejsze) Arad.

49 2—2

Viță (losă) de vie,

soiurile cele mai bune, se găsește de vânzare la

Franz Weiser, Versecz

Viță clasa I	costă 20 fl. mia
„ „ II	„ 15 „ „
„ „ III	„ 10 „ „

Toate aceste (lose) sunt așa zisa legovară, care nu se altoiește. 53 1—4

Nou sculptor român.

Am onoare a aduce la cunoștința On. d-ni Preoți și Învățători precum și On. public român următoarele: ca sculptor de cînsul de sculptură la școala de arte, sunt în poziție să servesc în ori-ce vreme cu ori-ce fel de lucrări de sculptură, auritură, măsurit pentru Sfintele noastre biserici creștinești ca: Iconostase (Temple), Străni, Tromuri, Scaune, Chivote, Uși, Rapiți, Mormînturi, Cadre, etc. Planuri după dorință. Pentru toate lucrările mele i-au garanță deplină, că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgînd atențiunea On. Public asupra împrejurării, că chiar buna cuviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin maeștrii români să se înfrumșeteze:

Rog bunăvoința în special a Onor. oficii și comitete parohiale.

Cu tot respectul:

I. Iuliu Bosioc,

Sculptor și auritor. 1061 5—

Berliște, p. n. Jâm, comit. Caraș-Severin
Premiat cu premiul I, Medalia de aur, argint etc. și diplome de onoare pentru lucruri de artă

Stofe moderne pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără concurență Cumpărări avantajoase.

Stofe de Cybelin, ...	lățime 120 cm.
„ lucii pentru dame	„ 120 „
„ țesătura noduroasă	„ 120 „
„ late, negre și colorate	„ 140 „

Catifea pentru spălat,

modele admirabile.

37 11-

Flanel francez și barchet p. spălat.

Prăvălia de mode alui

SINGER
SANDÓR

ARAD, ANDRÁSSY-tér 20.

(Casa Fischer Eliz)

In provincia trimitem mostre gratuit.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE „TRANSYLVANIA“

primărie oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste se plătesc de la 50-200 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobilă, mărfuri, produse de fabrică;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viș (vinea), plante industriale: cânepă, in, hamei, nutrețuri, tabac ș. a.

Desișiziți se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuțele mai în fiece-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 -153

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de pre

WOLF JÁNOS,

— Cioabtar de ghețe de bărbați și dame. —
Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoare a strage atenția cu. public din loc și provincă, că în atelierul meu de ciobotări îpregătesc ghețele cele mai frumoase și elegante și solide, precum și ghețe ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 39-51

SLIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,
ARAD, Andrásy-tér Nr. 9
(vis à vis cu biarcică).

Execut orice fel de chipiu militar, postav fuzajilor pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 57-80

Institut de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET).

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40½ și 50 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plățrea atât a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangearea împrumuturilor o efectuește încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagyszobeni Földhitelintézet)

Provocându-mă precum la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, că și pân'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în totdeauna un serviciu solid.

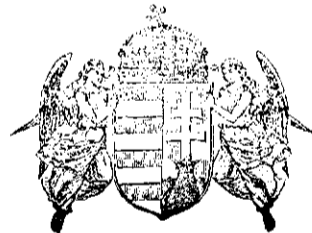
Spesele de întabulare la dorință le anticipez; onorariul meu urmează ulterior. 1063 19-

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri
în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Piata de bucate)
(Casa Spielmann, Etagiul I.)

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

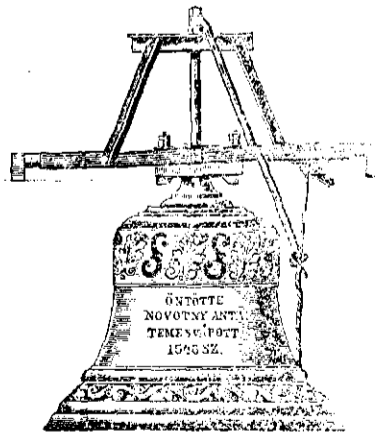

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor străine, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă cărările pe mai mulți ani, provăzute cu adjuștări de fer bătut, conserne șora a le întoarea cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotela sunt bătute de o lătură prin ceea-ce sunt mântuite de creșere.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violon — cu gauri dură figura

S și pentru aceea cu un ton mai intensiv, mai răsună, mai limpede, mai răsună și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu sau patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adjuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna g. în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere grătit și franco

1035 19-53